

**Nonprofit szervezetek:
egyesületek, köztestületek, (köz)alapítványok
adózásának alapvető szabályai
2018.**

Az egyesületek, alapítványok [civil szervezetek], köztestületek, közalapítványok¹ [mind együtt: nonprofit szervezetek] alapítására, működésére vonatkozó legfontosabb szabályokat a Ptk.² és az Ectv.³ határozza meg. A törvényszéken történő nyilvántartásba vétellel, ezen nyilvántartásba vétel napjával válnak jogi személlyé. E szervezetek is az egyes adókötelezettségekről rendelkező adótörvények és a számviteli törvény hatálya alá tartozó gazdálkodók.

**I.
Szervezeti jogi szabályozás, számviteli előírások**

1. Bejelentkezés

Adóköteles tevékenységet főszabály szerint csak az állami adó- és vámhatósághoz bejelentkezett, adószámmal rendelkező adózó folytathat [Art.⁴ 16. § (2) bekezdés]. A nonprofit szervezetek esetében is – hasonlóan a társaságokhoz – az ún. egyablakos bejelentkezési rendszer működik. Ez azt jelenti, hogy a nonprofit szervezet a nyilvántartásba vételét végző bíróság útján kap adószámot az adóhatóságtól. (A bejelentkezés, az adatkapcsolat és az eljárás menetének részletes szabályait a Bnytv.⁵ tartalmazza.)

A nonprofit szervezet – az állami adó- és vámhatóság felé teljesítendő - bírósági nyilvántartásba vételt követő adatbejelentési és változásbejelentési kötelezettségét 2018. január 01-jétől a 18T201CSZ bejelentő és változásbejelentő lap – kitöltési útmutatónak megfelelő – benyújtásával teljesítheti.

A jelölt nyomtatvány a NAV honlapjáról (www.nav.gov.hu) letölthető, illetve az ügyfélszolgálatokon papíralapon hozzáférhető.

Az adószámot az adózással összefüggésben minden esetben – a levelezéseken, a befizetéseken, a visszaigénylések alkalmával, a kibocsátott számlákon stb. – fel kell tüntetni. Előfordulhat az is, hogy adott (közhasznú) szervezetnek például csak az adomány-igazolás kiállítása érdekében van szüksége adószámra.

A belföldi jogi személyek (így a tárgybani szervezetek) - törvény vagy kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában - a készpénzben teljesíthető fizetések céljára szolgáló pénzeszközök kivételével kötelesek pénzeszközeiket pénzforgalmi számlán tartani, pénzforgalmukat pénzforgalmi számlán lebonyolítani, és ennek érdekében pénzforgalmi számlaszerződést kötni. Legalább egy belföldi pénzforgalmi számlával kell rendelkezniük⁶.

¹ Közalapítvány 2006.08.24-étől nem létesíthető

² A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény

³ Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény

⁴ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény

⁵ A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény

⁶ Art. 114. §

2. Könyvvezetés, beszámolókészítés

A nonprofit szervezetek és az önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységeik – az Szt.⁷ felhatalmazása alapján kiadott – 479-es rendeletben⁸ foglaltak alapján teljesítik könyvvezetési és beszámolókészítési kötelezettségüket.

A beszámoló – a 479-es rendelet szerint – lehet:⁹

- egyszerűsített beszámoló,
- egyszerűsített éves beszámoló,
- a szervezet választása, vagy külön jogszabályi előírás alapján az Szt. szerinti éves beszámoló.

Egyszerűsített beszámolót¹⁰ készíthet, s ez esetben egyszeres könyvvitelt köteles vezetni az az egyesület, alapítvány, köztestület, amelynek az alaptevékenységből, valamint a vállalkozási tevékenységből származó (ár)bevételének együttes összege - két egymást követő évben, évenként - az 50 millió forintot nem haladja meg.

Az egyszerűsített beszámoló részei: egyszerűsített mérleg, eredménylevezetés.

Egyszerűsített éves beszámolót¹¹ köteles készíteni, s ez esetben kettős könyvvitel vezetésére kötelezett az az egyesület, alapítvány, köztestület, amelynek két egymást követő évben az alaptevékenységből, valamint a vállalkozási tevékenységből származó éves (ár)bevételének együttes összege évenként meghaladja az 50 millió forintot. Kettős könyvvitel vezetésére kötelezett továbbá az a szervezet, amely saját döntése alapján az Szt. szerinti éves beszámoló készítését választotta. Közhasznú jogállású szervezet – az Ectv. 27. § (2) bekezdése alapján – kizárólag kettős könyvvitelt vezethet, azaz egyszerűsített éves beszámolót készíthet (ha nem választja az Szt. szerinti éves beszámoló készítését).

Az egyszerűsített éves beszámoló részei: mérleg, eredménykimutatás, kiegészítő melléklet.

Nem része a beszámolónak – annak bármely formája esetén –, de a civil szervezet (a közhasznú és a nem közhasznú egyaránt), továbbá jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységeik kötelesek a beszámolóval egyidejűleg **közhasznúsági mellékletet** is készíteni a beszámolóhoz kapcsolódóan¹².

A civil szervezet **jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége** a civil szervezetre vonatkozó szabályok szerinti beszámolót készít, amelyet az Ectv. 30. § (1) bekezdése szerint¹³ letétbe helyez¹⁴.

⁷ A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény

⁸ A számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 479/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet

⁹ 479-es rendelet 7. § (4) bekezdés

¹⁰ 479-es rendelet 8. § (1) bekezdés, 9. § (2) bekezdés

¹¹ 479-es rendelet 8. § (2) bekezdés, 9. § (4)-(5) bekezdés

¹² Ectv. 29. § (3) bekezdés, 46. § (1) bekezdés. A civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről szóló 350/2011. (XII. 30.) Korm. rend. [350-es rendelet] 12. §

¹³ A mérlegfordulónapot követő május 31-éig az OBH (Országos Bírósági Hivatal) részére történő megküldéssel

¹⁴ Ectv. 28. § (4) bekezdés

A jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egység beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségére az azt létrehozó szervezet – az alapítvány, az egyesület, a köztestület, a közalapítvány – beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségére szabályozó előírásokat kell alkalmazni¹⁵.

3. Könyvvizsgálati kötelezettség¹⁶

Kötelező a könyvvizsgálat annál a szervezetnél, amelynél **a vállalkozási tevékenységből** származó éves (éves szintre átszámított) (ár)bevétel az üzleti évet **megelőző két üzleti év átlagában meghaladja a 300 millió forintot**. Ha az üzleti évet megelőző két üzleti év egyikére vagy mindkét üzleti évre vonatkozó (ár)bevételi adatok hiányoznak, vagy csak részben állnak rendelkezésre (új alapítású szervezeteknél), akkor a tárgyévi várható (ár)bevételt és – ha van – a megelőző (első) üzleti évi (éves szintre átszámított) (ár)bevételt kell figyelembe venni.

Az a szervezet, amely könyvvizsgálatra nem kötelezett – mert például nem végez vállalkozási tevékenységet, vagy végez ugyan, de nem lépi túl az előzőek szerinti 300 milliós határértéket – **saját elhatározásából** is dönthet arról, hogy beszámolója felülvizsgálatával könyvvizsgálót bíz meg (önként vállalt kötelezettség).

Ha kötelező a könyvvizsgálat – vagy a szervezet azt saját elhatározásából választja – akkor az üzleti évről készített beszámoló felülvizsgálatára, az abban foglaltak valóságának és jogszerűségének ellenőrzésére bejegyzett könyvvizsgálót, könyvvizsgáló céget kell – az előző üzleti évi beszámoló elfogadásakor, jogelőd nélkül alapított szervezetnél az üzleti év fordulónapja előtt – választani.

4. Nyilvánosságra hozatal, letétbe helyezés, közzététel¹⁷

Az a cégbíróságon be nem jegyzett szervezet, amely más jogszabály alapján beszámolóját vagy annak fontosabb adatait köteles **nyilvánosságra hozni**, továbbá amely beszámolóját saját elhatározásából nyilvánosságra hozza, a közzétételnek – ha jogszabály másként nem rendelkezik – a Magyar Közlöny Hivatalos Értesítőjében való megjelentetéssel, a székhelyén történő betekinthezőséggel, internetes honlapján történő bemutatással vagy egyéb más, a számviteli politikájában rögzített módon tehet eleget. A közzététel határideje – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az adott üzleti év mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napja.

A civil szervezet és más nonprofit szervezet a beszámolót – kötelező könyvvizsgálat esetén a könyvvizsgálói jelentéssel együtt – az Ectv. 30. §, illetve 46. § (1) bekezdés szerint hozza nyilvánosságra. E szerint a szervezet **köteles** a jóváhagyásra jogosult testület által elfogadott beszámolóját, valamint közhasznúsági mellékletét – kötelező könyvvizsgálat esetén a könyvvizsgálói jelentéssel együtt – az adott üzleti év mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napjáig **letétbe helyezni és közzétenni**. E letétbe helyezési és közzétételi kötelezettséget a Bnyt. 39-40. §, valamint 105. § szerint kell teljesíteni, azaz a beszámolót az OBH¹⁸ részére kell megküldeni.

¹⁵ 479-es rendelet 3. § (6) bekezdés

¹⁶ 479-es rendelet 16. §

¹⁷ 479-es rendelet 17. §

¹⁸ Országos Bírósági Hivatal

Ha a civil szervezet saját honlappal rendelkezik, a közzétételi kötelezettség kiterjed a beszámoló, valamint a közhasznúsági melléklet saját honlapon történő elhelyezésére is. A civil szervezet a saját honlapon közzétett adatok folyamatos megtekinthetőségét legalább a közzétételt követő második üzleti évre vonatkozó adatok közzétételéig biztosítja¹⁹.

Ha a civil szervezet a beszámolóval, valamint a közhasznúsági melléklettel kapcsolatos letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségét elmulasztja és azt egy éven belül nem pótolja, a bíróság a civil szervezetet a Bnytv. 37. § (2) bekezdésében megállapított mértékű pénzbírsággal sújthatja.²⁰

Az a szervezet, amely sem jogszabályból adódóan kötelezően, sem saját döntés alapján a beszámolóját könyvvizsgálóval nem vizsgálhatta felül, de valamely jogszabály alapján köteles beszámolóját vagy annak fontosabb adatait közzétenni, a beszámoló minden részén köteles feltüntetni a következő szöveget²¹: **„A közzétett adatok könyvvizsgálattal nincsenek alátámasztva.”**

Az előzőek egyikébe sem tartozó szervezetnek, amelynek **sem nyilvánosságra hozatali, sem közzétételi, sem beszámoló letétbe helyezési kötelezettsége nincs**, a beszámolóját legkésőbb az adott üzleti év mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napjáig kell elkészítenie, és a jóváhagyásra jogosult testülettel elfogadtatnia.

A közhasznú szervezet, valamint közhasznú szervezet **jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége** – mint azt már említettük – köteles a beszámoló jóváhagyásával egyidejűleg közhasznúsági mellékletet készíteni, amelyet a beszámolóval azonos módon köteles jóváhagyni, letétbe helyezni és közzétenni²².

5. Gazdálkodás

A civil szervezet a létesítő okiratában meghatározott cél megvalósítása érdekében vagyonával önállóan gazdálkodik, elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenység végzése céljából nem alapítható, de céljainak megvalósítása érdekében – azt nem veszélyeztetve – kiegészítő vállalkozási tevékenységet is folytathat.²³

Elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezet²⁴: azon szervezet, amelynek éves **összes bevétele 60%-át eléri vagy meghaladja** a gazdasági-vállalkozási tevékenységéből származó éves összes bevétele (ld. részletesebben a II/1. pont alatt).

Ha valamely évre vonatkozóan megállapítható, hogy a civil szervezet elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezetnek minősült, az adóhatóság a civil szervezettel szemben törvényességi ellenőrzési eljárást kezdeményez²⁵.

¹⁹ Ectv. 30. § (4) bekezdés

²⁰ Ectv. 30. § (5) bekezdés

²¹ 479-es rendelet 17. § (3) bekezdés

²² Ectv. 46. § (1) bekezdés

²³ Ectv. 17. §

²⁴ Ectv. 2. § 7. pont

²⁵ Ectv. 23. §

6. A közhasznú jogállás

A közhasznú szervezetté minősíthető szervezet közhasznú jogállását a közhasznú szervezetként való nyilvántartásba vétellel szerzi meg²⁶.

Az Ectv. 32. § (1) bekezdése szerint közhasznú szervezetté minősíthető a Magyarországon nyilvántartásba vett közhasznú tevékenységet végző szervezet, amely a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez **megfelelő erőforrásokkal rendelkezik**, továbbá amelynek **megfelelő társadalmi támogatottsága kimutatható**, és amely:

- civil szervezet²⁷, vagy
- olyan egyéb szervezet, amelyre vonatkozóan a közhasznú jogállás megszerzését törvény lehetővé teszi.

Közhasznú tevékenység²⁸: minden olyan tevékenység, amely a létesítő okiratban megjelölt közfeladat teljesítését közvetlenül vagy közvetve szolgálja, ezzel hozzájárulva a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez.

A közhasznú jogállásra előírt – említett – 2 mutatónak való megfelelés az adott szervezetnél a következőképpen vizsgálendő.

Megfelelő erőforrás²⁹ akkor áll a szervezet rendelkezésére, ha az előző két lezárt üzleti év vonatkozásában a következő feltételek közül legalább egy teljesül:

- az átlagos éves bevétele meghaladja az 1 millió forintot, vagy
- a két év egybeszámított adózott eredménye (tárgyévi eredménye) nem negatív, vagy
- a személyi jellegű ráfordításai (kiadásai) - a vezető tisztségviselők juttatásainak figyelembevétele nélkül - eléri az összes ráfordítás (kiadás) egynegyedét, ideértve a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény alapján közérdekű önkéntes tevékenységet végző személyek által összesen teljesített munkaóráknak a civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről szóló 350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet szerinti értékét is.

Megfelelő társadalmi támogatottság³⁰ akkor mutatható ki a szervezetnél, ha az előző két lezárt üzleti éve vonatkozásában a következő feltétel közül legalább egy teljesül:

- a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerint a szervezetnek felajánlott összegből kiutalt összeg eléri – az államháztartás alrendszerétől kapott támogatások nélkül számított – összes bevétel 2 százalékát, vagy
- a közhasznú tevékenység érdekében felmerült költségek, ráfordítások eléri az összes ráfordítás felét a 2 év átlagában, vagy
- közhasznú tevékenységének ellátását tartósan (2 év átlagában) legalább 10 közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy segíti a Kötv.³¹-nek megfelelően.

A beszámoló adatai alapján minden letétbe helyezés alkalmával a közhasznú jogállás nyilvántartásba vételére illetékes szerv megvizsgálja az előzőek szerinti feltételek teljesülését,

²⁶ Ectv. 33. §

²⁷ Ectv. 2. § 6. pont

²⁸ Ectv. 2. § 20. pont

²⁹ Ectv. 32. § (4) bekezdés

³⁰ Ectv. 32. § (5) bekezdés

³¹ A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény

hiszen **2 egymást követő lezárt üzleti évben kell megfelelni** a követelményeknek. Ha e feltételek nem teljesülnek, úgy a szervezet közhasznú jogállását (nem pedig magát a szervezetet) a bíróság megszünteti és az erre vonatkozó adatot a nyilvántartásából törli.

A közhasznúsági nyilvántartásba vételt kérelmező szervezet létesítő okiratának tartalmára vonatkozóan az Ectv. 34. § (1) bekezdésében foglaltakra kell figyelemmel lenni.

Csak az Ectv. szerint közhasznúsági nyilvántartásba vett szervezet jogosult a közhasznú megjelölés használatára és a közhasznú jogálláshoz kapcsolódó kedvezmények igénybevételére. A közhasznúsági nyilvántartásba vétel iránti kérelem bármikor benyújtható, illetve a közhasznú jogállás elnyerhető akkor, ha a szervezet rendelkezik az ahhoz szükséges feltételekkel (amelyet a két egymást követő üzleti évi beszámoló adatai támasztanak alá).

II. Társasági adókötelezettség

A Tao. tv.³² hatályos rendelkezései szerint e szervezetek továbbra is feltétel nélkül a társasági adó alanyai, függetlenül attól, hogy az adott adóévben vállalkozási tevékenységet végeznek-e vagy sem. Ezen általános adóalanyisággal összefüggésben rendelkezik a Tao. tv. oly módon (egyszerűsítő eljárás-ként), hogy a civil szervezet és más nonprofit szervezet (ideértve a jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységet is), ha az adóévben vállalkozási tevékenységből bevételt nem ér el, vagy e tevékenységéhez kapcsolódóan költséget, ráfordítást nem számol el, a társasági adóbevallás helyett, **bevallást helyettesítő nyilatkozatot** tesz az erre rendszeresített nyomtatványon³³ az adóévet követő év **május 31-éig**³⁴.

Azok a civil szervezetek, amelyek ingatlanhasznosítást folytatnak, és ehhez kapcsolódóan a Tao. tv. alapján korrekciós tétel elszámolására kötelesek, nem jogosultak bevallást helyettesítő nyilatkozat benyújtására, társasági adóbevallást kell benyújtaniuk³⁵.

Más esetben valamennyi adózó az illetékes első fokú állami adó- és vámhatósághoz akkor is köteles adóbevallást benyújtani, ha a bevallási időszakban adófizetési kötelezettsége nem keletkezett. Így például a jelölt határidőig abban az esetben is be kell nyújtani a társasági adóbevallásra rendszeresített '29. számú nyomtatványt, ha az adott szervezet vállalkozási tevékenysége veszteséges, vagy 0 szaldós, vagy akkor is, ha nyereséges, de adómentessége miatt nem fizet adót.

A civil szervezet és más nonprofit szervezet a közhasznú szervezetre vonatkozó rendelkezéseket először abban az adóévben alkalmazhatja, amely évben ilyen szervezetenként besorolást nyert. Az adózó nem alkalmazhatja a közhasznú szervezetre vonatkozó rendelkezéseket – kivéve a törlés napjáig az igazolás kiadását – abban az adóévben, amelyben a közhasznúsági nyilvántartásból törölték, vagy amely adóévben az Ectv. szerint elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezetnek minősül. A közhasznú besorolás adóéven

³² A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény

³³ TAONY nyomtatvány

³⁴ Tao. tv. 5. § (8a) bekezdés

³⁵ Tao. tv. 5. § (8b) bekezdés

belüli változása esetén – kivéve az átsorolás napjáig az igazolás kiadását – az adóév utolsó napján érvényes besorolásnak megfelelő rendelkezéseket kell az adóév egészére alkalmazni³⁶.

Abban az adóévben, amelyben a civil szervezet és más nonprofit szervezet az Ectv. szerint elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezetnek minősül, a társasági adó alapja – a Tao. tv. 9. § (1)-(10) bekezdésétől eltérően – az adózás előtti eredmény, módosítva a 7-8. §-ban, a 16. §-ban, a 18. §-ban és a 28. §-ban, valamint a VII. Fejezetben foglaltakkal³⁷. Ez azt jelenti, hogy az ilyen adóévére vonatkozóan a szervezet úgy állapítja meg az adófizetési kötelezettségét, mint egy gazdasági társaság.

1. Alap- és vállalkozási tevékenység, a társasági adóalap meghatározása

A cél szerinti (közhasznú) tevékenység, valamint a vállalkozási tevékenység meghatározása – annak alapján e két tevékenység elhatárolása – során az Ectv. e vonatkozású rendelkezéseit kell figyelembe venni, amely tevékenységi minősítés az adózás tekintetében is irányadó.

A Tao. tv. szerint ugyanis a civil szervezet esetében a **vállalkozási tevékenység** adózás előtti eredményét az Ectv. rendelkezéseit figyelembe véve, a gazdasági-vállalkozási tevékenység adózás előtti eredményének megfelelően kell megállapítani, azzal, hogy a Tao. tv. alkalmazásában **nem minősül vállalkozási tevékenységnek** az Ectv. szerint gazdasági-vállalkozási tevékenységnek nem minősülő – alapcél szerinti (közhasznú) – tevékenység³⁸.

Az Ectv. meghatározása szerint **gazdasági-vállalkozási tevékenység**³⁹: a jövedelem- és vagyonszerzésre irányuló vagy azt eredményező, üzletszerűen végzett gazdasági tevékenység, **kivéve**

- a) az adomány (ajándék) elfogadását,
- b) a létesítő okiratban meghatározott cél szerinti tevékenységet (ideértve a közhasznú tevékenységet)
- c) a pénzeszközök betétbe, értékpapírba, társasági részesedésbe történő elhelyezését,
- d) az ingatlan megszerzését, használatának átengedését és átruházását.

Az előzőekben (a)-d)) pontok) felsoroltak tehát a Tao. tv. alkalmazásában sem minősülnek vállalkozási tevékenységnek.

A civil szervezet számviteli nyilvántartásait úgy vezeti, hogy azok alapján az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységének és gazdasági-vállalkozási tevékenységének bevételei, költségei, ráfordításai és eredménye (nyeresége, vesztesége) egymástól elkülönítve megállapíthatók legyenek⁴⁰. A civil szervezet nyilvántartási (könyvvezetési) rendszerét köteles oly módon továbbfejleszteni, hogy abból az Ectv.-ben meghatározott alaptevékenységgel, illetve a vállalkozási tevékenységgel kapcsolatos bevételek, ráfordítások (költségek), kiadások rendelkezésre álljanak⁴¹.

³⁶ Tao. tv. 5. § (7) bekezdés

³⁷ Tao. tv. 9. § (11) bekezdés

³⁸ Tao. tv. 9. § (1a), (1b) bekezdés

³⁹ Ectv. 2. § 11. pont

⁴⁰ Ectv. 19. §

⁴¹ 479-es rendelet 22. § (2) bekezdés

A **közhasznúságnak** a társasági adóalap, az adózás előtti eredmény korrekciós tételei, illetve a kedvezmények tekintetében van jelentősége, mivel eltérő szabályok vonatkoznak a közhasznú és a nem közhasznú szervezetekre. Ennek megfelelően a Tao. tv. - nonprofit szervezetek társasági adóalapjának megállapítására vonatkozó - 9. §-ának rendelkezései is speciális szabályokat rögzítenek a közhasznú szervezetekre nézve.

Az **ingatlanl kapcsolatos bevételek, ráfordítások** vonatkozásában, az alapítványnál, a közalapítványnál az egyesületnél, a köztestületnél sajátos korrekciós tételként⁴²

- csökkenteni kell az adózás előtti eredményt az ingatlanhoz kapcsolódóan a Tao. tv. szerinti értékcsökkentés adóévre kiszámított összegével, továbbá az ingatlan megszerzésére, használatának átengedésére vagy átruházására tekintettel, azzal közvetlen összefüggésben az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység költségeként, ráfordításaként az adóévben elszámolt összeggel;
- növelni kell az adózás előtti eredményt az ingatlan megszerzésére, használatának átengedésére vagy átruházására tekintettel, azzal közvetlen összefüggésben az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység bevételeként az adóévben elszámolt összeggel, valamint az ingatlanhoz kapcsolódóan az Szt. szerint az adóévre kiszámított értékcsökkenés összegével.

Az alapítvány, a közalapítvány, az egyesület, a köztestület a fentiek alapján akkor is módosítja az adózás előtti eredményét, ha az adóévben nincs gazdasági-vállalkozási tevékenysége.

Alaptevékenységi bevételek

Az Ectv. az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységből származó bevételek körében rendelkezik arról, hogy elkülönítve kell kimutatni legalább a következő bevételeket⁴³:

- a) egyesület esetében a tagdíjat, alapítvány esetében az alapítótól nem vagyoni hozzájárulásként kapott adományt,
- b) a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerint kiutalt összegét,
- c) az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység költségei, ráfordításai ellentételezésére visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatást, ideértve az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenysége keretében megvalósuló fejlesztés céljára kapott támogatást is,
- d) az a)-c) pont hatálya alá nem tartozó, az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységéhez kapott adományt,
- e) az alapcél szerinti (közhasznú tevékenysége) keretében nyújtott szolgáltatás, teljesített termékértékesítés bevételeit, ideértve különösen
 - ea) a kizárólag az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységet szolgáló dolog, jog átruházásának, illetve átengedésének ellenértékét, valamint
 - eb) a részben az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységet szolgáló dolog, jog átruházásának, illetve átengedésének ellenértékéből a dolog, illetve a jog korábbi alapcél szerinti (közhasznú) használatával arányos részt,

⁴² Tao. tv. 9. § (2) bekezdés f) pontja és (3) bekezdés c) és d) pontjai

⁴³ Ectv. 20. § (1) bekezdés

- f) az a)-e) pont hatálya alá nem tartozó, gazdasági-vállalkozási tevékenységnek nem minősülő tevékenysége révén megszerzett bevételt, így különösen
- fa) a pénzeszköz betétbe, értékpapírba, társasági részesedésbe történő elhelyezése révén megszerzett (elért) kamatot, osztalékot, árfolyamnyereséget és más bevételt,
 - fb) az ingatlan megszerzése, használatának átengedése és átruházása [ingatlan-hasznosítás] révén megszerzett bevételt.

Ez utóbbi jogcímhez (ingatlan-hasznosítás) kapcsolódóan lényeges, hogy ingatlannak minősül – a Tao. tv. önálló fogalmi meghatározása⁴⁴ szerint – a föld és a földdel alkotórészi kapcsolatban álló minden dolog.

2. Kedvezmények

A Tao. tv. a kedvezmény rendszerében külön kezeli a besorolást nem kért, vagy nem nyert szervezeteket, továbbá eltérő számítási mód szerint határozza meg a vállalkozási tevékenység kedvezményezett mértékét (az adómentességet) annak függvényében, hogy az adott szervezet az adóévben ingatlan-hasznosítás címén realizál-e jövedelmet, vagy sem.

2.1. A közhasznú szervezetet megillető kedvezmény

A közhasznú szervezetnek nem kell az adóévben társasági adót fizetnie,

- ha a vállalkozási tevékenységének a bevétele nem haladja meg a **kedvezményezett bevételi mértéket**, azaz az összes bevételének a 15 százalékát⁴⁵, illetve,
- ha végez ingatlan-hasznosítási tevékenységet is, akkor az abból származó – egyébként alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység – bevételeként elszámolt összeget a vállalkozási tevékenységből származó bevétele részének tekintve⁴⁶, az így számított együttes bevétel nem haladja meg az összes bevételének a 15 százalékát.

Az – előzőek szerinti – adómentes mérték meghaladása esetén a szervezetnél a kedvezményezett mérték túllépésével arányosan számított adóalap után kell az adót megállapítani. E mellett a nem a vállalkozási tevékenységéhez kapott támogatás ugyanilyen arányával meg kell növelni a vállalkozási tevékenység adózás előtti eredményét, ha az adott adóév december 31-én az állami vagy önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása nem áll fenn. Ha az adóév utolsó napján a szervezetnek az állami vagy önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása van, úgy a kapott támogatások teljes összege növelő tétel.

A túllépés arányának meghatározása attól függ, hogy a közhasznú szervezet az adóévben végez-e ingatlan-hasznosítási tevékenységet.

Amennyiben tehát a közhasznú civil szervezet az adóévi kedvezményezett mértéket (15%) túllépi, akkor a **túllépés aránya** a következő hányados alapján határozható meg (a számítást két tizedesjegy pontossággal kell elvégezni)⁴⁷:

⁴⁴ Tao. tv. 4. § 18. pont

⁴⁵ Tao. tv. 9. § (7) bekezdés első fordulata

⁴⁶ Tao. tv. 9. § (3) bekezdés c) pont

⁴⁷ Tao. tv. 9. § (7) bekezdés

A) Ingatlannal nem rendelkező szervezet esetében:

$$\frac{VB - \Sigma B \ 15\%}{VB}$$

B) Ingatlannal rendelkező szervezet esetében:

$$\frac{(VB + IB) - \Sigma B \ 15\%}{VB + IB}$$

ahol:

VB = vállalkozási tevékenység bevétele

IB = ingatlan megszerzése, használatának átengedése, átruházása alapján elszámolt közhasznú tevékenység bevétele

ΣB = összes bevétel

1. Példa:

Határozzuk meg egy – ingatlannal nem rendelkező – **közhasznú alapítvány** 2018. évi fizetendő társasági adóját, ha december 31-én nincs adótartozása, s módosító tétel csak a kapott adomány miatt merül fel, illetve érvényesíti a besorolt szervezeteket megillető „célzott” kedvezményt⁴⁸; adóévi adatai a következők:

– vállalkozási tevékenység bevétele:	400 E Ft
– vállalkozási tevékenység költsége:	<u>170 E Ft</u>
– adózás előtti eredmény:	230 E Ft
– közhasznú tevékenység bevétele:	<u>800 E Ft</u> , ebből kapott adomány 100 E Ft
– összes bevétel:	1.200 E Ft

Kedvezményezett mérték: 1.200 E x 15% = 180 E Ft, és 400 E > 180 E

Túllépés aránya: (400 E – 180 E) 220 E : 400 E x 100 = 55%

Adományra számított korrekció: (100 E x 55%) 55 E Ft

Végleges (korrigált) adóalap: (230 E + 55 E – 46 E) 239 E x 55% = 131.450 Ft

Fizetendő társasági adó: 131.450 x 9% ~ **12 E Ft.**

A társasági adó mértéke a pozitív adóalap 9 százaléka.

2. Példa:

Határozzuk meg egy – ingatlannal rendelkező – **közhasznú jogállású**, december 31-én adótartozással nem rendelkező **egyesület** 2018. adóévi fizetendő társasági adóját, ha

- a vállalkozási tevékenységből (reklám) származó bevétele: 20 000 E Ft,
- a közhasznú tevékenységből származó bevétele: 80 000 E Ft,
- a kapott adomány összege: 10 000 E Ft,
- az ingatlan-hasznosításból származó (közhasznú) bevétele: 30 000 E Ft,
- az ingatlan-hasznosítással kapcsolatban felmerült költségei: 9 800 E Ft (az értékcsökkenés 1 600 E Ft összegével együtt),
- a vállalkozási tevékenység (reklám) költsége: 4 000 E Ft,

⁴⁸ Tao. tv. 9. § (2) bekezdés b) pont célzott kedvezmény: csökkentő tétel a vállalkozási tevékenység adózás előtti nyereségének 20%-a (példában: 230 E Ft x 0,2 = 46 E Ft)

- az ingatlannal kapcsolatban elszámolt adóévi Szt. szerinti értékcsökkenéssel azonos a Tao. tv. szerinti értékcsökkenési leírás: 1 600 E Ft.

Megnevezés	Értékek E Ft-ban
Vállalkozási tevékenység bevétele	20 000
Vállalkozási tevékenység költsége	4 000
Vállalkozási tevékenység adózás előtti eredménye	16 000
Közhasznú tevékenység bevétele	80 000
- ebből: ingatlan-hasznosítás bevétele	30 000
kapott adomány	10 000
egyéb (80 000-30 000-10 000)	40 000
Összes bevétel (20 000 E + 80 000 E)	100 000
Kedvezményezett bevételi mérték (100 000 E x 15%)	15 000
Vállalkozási bevétel – arány számításához – megnövelt összege	50 000
Túllépés aránya: (50 000 E – 15 000 E)/50 000 E	70%
Adomány miatti korrekció: 10 000 E x 70% ⁴⁹	7 000
Számított adóalap (16 000 E – 3 200 E ⁵⁰ + 1 600 E ⁵¹ – 1 600 E ⁵² + 30 000 E ⁵³ – 9 800 E ⁵⁴ + 7 000 E)	40 000
Végleges adóalap (40 000 E x 70%)	28 000
Fizetendő társasági adó (9%)	2 520

2.2. A közhasznú besorolással nem rendelkező szervezetet megillető kedvezmény

A közhasznú besorolással nem rendelkező szervezetnek nem kell az adót megfizetnie, ha a Tao. tv. által biztosított adómentes értékhatárt⁵⁵ nem lépi túl. Ezen értékhatár attól függően kerülhet meghatározásra, hogy a szervezet az adóévben végez-e ingatlan-hasznosítási tevékenységet.

A közhasznú szervezetnek nem minősülő civil szervezetnek – kivéve az országos érdekképviselői szervezetet – ugyanis az adóévben **nem kell társasági adót fizetnie,**

⁴⁹ Tao. tv. 9. § (3) bekezdés bb) pontja

⁵⁰ Célzott kedvezmény

⁵¹ Tao. tv. 9. § (3) bekezdés d) pont

⁵² Tao. tv. 9. § (2) bekezdés f) pont első fordulata

⁵³ Tao. tv. 9. § (3) bekezdés c) pont

⁵⁴ Tao. tv. 9. § (2) bekezdés f) pont második fordulata

⁵⁵ Tao. tv. 20. § (1) bekezdés a) pont

- ha – a gazdálkodására vonatkozó külön jogszabály⁵⁶ előírása szerint és a Tao. tv. 6. számú mellékletében⁵⁷ foglaltakat figyelembe véve nyilvántartott – vállalkozási tevékenységből elért bevétele legfeljebb 10 millió forint, de nem haladja meg az adóévben elért összes bevételének 10 százalékát;
- ha – a gazdálkodására vonatkozó külön jogszabályok előírása szerint és a 9. § (1a)-(1b) bekezdésében, továbbá a 6. számú mellékletben foglaltakat figyelembe véve nyilvántartott – vállalkozási tevékenységből származó, az ingatlan-hasznosítás bevételeivel⁵⁸ növelt bevétele legfeljebb 10 millió forint, de nem haladja meg az adóévben elért összes bevételének 10 százalékát

Amennyiben a közhasznú besorolással nem rendelkező szervezet az adóévi adómentes értékhatárt túllépi, akkor a vállalkozási tevékenység teljes adóalapja után számított adófizetési kötelezettség terheli.

E szervezetek az adóalapjukat az általános szabályok szerint állapítják meg, azzal, hogy ha a szervezetnek az adóév utolsó napján az állami vagy önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása van, akkor – a közhasznú szervezetekre előírtakkal azonosan – meg kell növelnie a vállalkozási tevékenysége adózás előtti eredményét a nem a vállalkozási tevékenységéhez kapott támogatás teljes összegével⁵⁹.

3. Példa:

Határozzuk meg egy – ingatlannal nem rendelkező – **nem közhasznú egyesület** 2018. évi fizetendő társasági adóját, ha december 31-én nincs adótartozása, s módosító tételek nem merülnek fel (az adóalap az adózás előtti eredménnyel azonos); adatai a következők:

- vállalkozási tevékenység bevétele: 400 E Ft
- vállalkozási tevékenység költsége: 170 E Ft
- adózás előtti eredmény: 230 E Ft
- cél szerinti tevékenység bevétele: 800 E Ft, ebből kapott támogatás 100 E Ft
- összes bevétel: 1.200 E Ft

Tekintve, hogy az egyesület vállalkozási tevékenységének a bevétele meghaladja az összes bevételének a 10 százalékát, (400 E > 120 E), ezért adófizetési kötelezettsége áll fenn a vállalkozási tevékenysége pozitív adóalapjának első forintjától (nem csak az adómentes értékhatár túllépésével arányosan).

Fizetendő társasági adó: 230 E x 9% ~ **21 E Ft.**

Ha ennek a szervezetnek 2018.12.31-én az állami vagy önkormányzati adóhatóságnál lenne nyilvántartott **adótartozása**, akkor – a kapott támogatás miatti növelő tétel alkalmazása következtében – **fizetendő társasági adója** (230 E + 100 E) 330 E x 9% ~ **30 E Ft** lenne.

⁵⁶ 350-es rendelet

⁵⁷ A Tao. tv. 6. sz. melléklete alaptávkra, egyesületre, közttestületre szabályokat már nem tartalmaz szabályokat 2015. XI. 28-tól

⁵⁸ Tao. tv. 9. § (3) bekezdés c) pont

⁵⁹ Tao. tv. 9. § (3) bekezdés b) pont ba) alpont

4. Példa:

Határozzuk meg egy – ingatlannal rendelkező – **nem közhasznú jogállású**, december 31-én adótartozással nem rendelkező **alapítvány** 2018. adóévi fizetendő társasági adóját, ha az adatai a 2. Példa szerintiek.

Megnevezés	Értékek E Ft-ban
Vállalkozási tevékenység bevétele	20 000
Vállalkozási tevékenység költsége	4 000
Vállalkozási tevékenység adózás előtti eredménye	16 000
Alapcél szerinti tevékenység bevétele	80 000
- ebből: ingatlan-hasznosítás bevétele	30 000
Összes bevétel (20 000 E + 80 000 E)	100 000
Vállalkozási bevétel – adómentesség számításához – megnövelt összege	50 000
Adómentes értékhatár (100 000 x 10%) 10 000 E; de 50 000 E > 10 000 E	nem adómentes
Adóalap (16 000 E + 1 600 E – 1 600 E + 30 000 E – 9 800 E)	36 200
Fizetendő társasági adó (9%)	3 258

2.3. A támogatót megillető kedvezmények

A Tao. tv. szabályrendszere másoldalról a támogató részére attól függően biztosít kisebb, illetve nagyobb mértékű kedvezményt, hogy a közhasznú szervezetnek tartós adományozási szerződés keretében nyújtja-e támogatását.

A támogatásokon belül – a hozzá kapcsolódó kedvezmények érdekében – meg kell különböztetni az adománynak minősülő, illetve nem minősülő támogatásokat.

Adománynak minősülő⁶⁰:

- a közhasznú szervezet részére az Ectv. szerinti közhasznú tevékenység támogatására,
- az adóévben visszafizetési kötelezettség nélkül adott támogatás, juttatás, térítés nélkül átadott eszköz könyv szerinti értéke, térítés nélkül nyújtott szolgáltatás bekerülési értéke,
- feltéve, hogy az nem jelent a Tao. tv-ben meghatározottakon túl vagyoni előnyt az adományozónak, az adományozó tagjának (részvényesének), vezető tisztségviselőjének, felügyelő bizottsága vagy igazgatósága tagjának, könyvvizsgálójának, illetve ezen személyek vagy a magánszemély tag (részvényes) közeli hozzátartozójának azzal, hogy nem minősül vagyoni előnynek az adományozó nevére, tevékenységére történő utalás.

⁶⁰ Tao. tv. 4. § 1/a. pont

Adománynak minősülő támogatást tehát – a fenti feltételekre figyelemmel – csak közhasznú szervezet fogadhat (nem közhasznú szervezet, akkor sem, ha civil szervezet – adójogi értelemben – adományban nem részesülhet, adomány-igazolást nem állíthat ki a támogató felé).

Adomány-igazolás

A kapott adományokról kiállítandó igazolás kötelező tartalmi kellékeit a Tao. tv. 7. § (7) bekezdése és 3. számú melléklet B/17. pontja is rögzíti. Ezek szerint az igazolásnak tartalmaznia kell:

- mindkét fél (a kiállító és a támogató (társasági adóalany) azonosító adatait, így a nevét, a székhelyét, az adószámát,
- az adomány (támogatás, juttatás) összegét,
- a támogatót célt.

Az igazolást a támogatás-nyújtás időpontjában, de legkésőbb az adóév végéig kell a támogató rendelkezésére bocsátani.

2.3.1. Az adományozó kedvezménye

Nem kell megnövelni⁶¹ az adományozó adózás előtti eredményét egyrészt az **adomány címen** nyújtott támogatás (pénz, eszköz, szolgáltatás) adóévi ráfordításként elszámolt összegével, ha az adózó rendelkezik a közhasznú szervezet, az egyház, a közérdekű kötelezettségvállalás szervezője által az adóalap megállapítása céljából kiállított **igazolással**.

Adóalap-csökkentő tétel⁶² érvényesíthető másrészt az Ectv. szerinti közhasznú tevékenység támogatásaként nyújtott adomány értékének

- **20 százalékáig** közhasznú szervezet támogatása esetén,
 - **40 százalékáig** tartós adományozási szerződés esetén,
- de együttesen legfeljebb az adózás előtti eredmény összegéig.

A társasági adóalany támogatót a fent leírt esetekben és módon illethetik meg a kedvezmények. Í

Így például, ha egy cég egyház részére nyújt adományt, annak összegével – igazolás birtokában – nem kell megnövelnie adózás előtti eredményét, de nem is csökkentheti azt, mivel az adományt fogadó egyház nem lehet közhasznú szervezet.

Ha pedig nem társasági adóalany támogatóról van szó, például magánszemély, egyéni vállalkozó nyújt támogatást, úgy adózásban érvényesíthető kedvezményre nem jogosult.

Tartós adományozás⁶³: a civil szervezet és az adományozó által írásban kötött szerződés alapján nyújtott pénzbeli támogatás, ha a szerződésben az adományozó arra vállal kötelezettséget, hogy az adományt a szerződéskötés (szerződésmódosítás) évében, és az azt követő legalább három évben, évente legalább egy alkalommal – azonos vagy növekvő összegben – ellenszolgáltatás nélkül adja, azzal hogy nem számít ellenszolgáltatásnak, ha a közhasznú szervezet a közhasznú szolgáltatása nyújtása keretében utal az adományozó nevére, tevékenységére.

⁶¹ Tao. tv. 3. számú melléklet B/17. pont

⁶² Tao. tv. 7. § (1) bekezdés z) pont

⁶³ Ectv. 2. § 27. pont

A tartós adományozásra tekintettel adott és a korábbi adóévekben adóalap-csökkentésként érvényesített többletkezdvezményhez a Tao. tv. adóalap-növelő tételt ír elő, amely szerint az igénybe vett többletkezdvezmény összege növeli az adózás előtti eredményt, amennyiben az adományozó a szerződésben vállaltakat a másik szerződő fél közhasznúsági nyilvántartásból történő törlése vagy jogutód nélküli megszűnése miatt nem teljesítette, illetve az igénybe vett többletkezdvezmény kétszerese növeli az adóalapot, amennyiben az adományozó bármilyen más ok miatt nem teljesítette a szerződésnek megfelelően.⁶⁴

Az adományozó jogutód nélküli megszűnésekor az adózás előtti eredményt növeli az adóévben vagy korábban a tartós adományozásra tekintettel elszámolt többletkezdvezmény kétszerese, ha az adományozó a szerződésben vállaltakat jogutód nélküli megszűnése miatt nem teljesítette a szerződésnek megfelelően.⁶⁵

2.3.2. Adományozónak nem minősülő támogató kedvezménye

Akkor nem kell megnövelni⁶⁶ az adózó – például egy cég támogató – adózás előtti eredményét, az általa az adóévben **nem adomány céljából** nyújtott támogatás (pénz, eszköz, szolgáltatás, átvállalt kötelezettség) adóévi ráfordításként elszámolt összegével, ha

- a juttatás nem külföldi személy részére történik, és
- az adózó rendelkezik a juttatásban részesülő (például nem közhasznú alapítvány) **nyilatkozatával**, amely szerint a juttatás adóévében a juttatást az eredményében bevételként elszámolta és az adózás előtti eredménye, adóalapja e juttatás következtében elszámolt bevétel nélkül számítva nem lesz negatív, továbbá az e bevételre jutó társasági adót megfizeti, amelyet a társasági adóbevallás elkészítését követően **nyilatkozat útján** igazol.

Ha a juttatásban részesülő vállalkozási tevékenységet nem végez, a nyilatkozatra vonatkozó feltételt teljesítettnek kell tekinteni, amennyiben a juttatásban részesülő arról nyilatkozik, hogy a juttatás adóévében vállalkozási tevékenységet nem végzett.

- Amennyiben *például* egy olyan közhasznú besorolással nem rendelkező civil szervezet kap ingyenes juttatást, amely vállalkozási tevékenységet egyáltalán nem végez, akkor az erről szóló nyilatkozat mentesíti a juttatót az adózás előtti eredmény növelése alól. Tulajdonképpen ilyen nyilatkozat birtokában bármely, az adóévben a TAONY nyomtatvány benyújtására jogosult szervezetnek adott juttatás elismert költség a juttatónál.
- A TAONY jelű nyomtatvány benyújtására nem jogosultak azok a civil szervezetek, amelyek ingatlanhasznosítást folytatnak, és ehhez kapcsolódóan korrekciós tétel elszámolására kötelesek⁶⁷. Mivel azonban az ingatlanhasznosítás nem minősül vállalkozási tevékenységnek, pusztán az ingatlanhasznosítás (és a kapcsoló korrekciós tételek alkalmazása) nem zárja ki, hogy a civil szervezet olyan nyilatkozatot állítson ki, hogy vállalkozási tevékenységet a juttatás adóévében nem folytatott.

⁶⁴ Tao. tv. 8. § (1) bekezdés s) pont

⁶⁵ Tao. tv. 16. § (1) bekezdés c) pont ce) alpont

⁶⁶ Tao. tv. 3. számú melléklet A/13. pont

⁶⁷ Tao. tv. 5. § (8b) bekezdés

Nem kell az előzőek szerinti feltételre (két nyilatkozat meglétére) figyelemmel lenni, ha maga a **közhasznú szervezet nyújtja a támogatást**⁶⁸. Ha ugyanis közhasznú szervezet – például közhasznú alapítvány – ad támogatást bármely személynek – például egy másik alapítványnak, vagy akár egy cégnek –, akkor a nyújtott támogatás ráfordításként elszámolt összege feltétel nélkül elismert az adóalapnál, nem kell annak összegével megnövelnie a vállalkozási tevékenységének az adózás előtti eredményét.

3. Az adóalap megállapításának további sajátos esetei

A civil szervezetnek és más nonprofit szervezetnek – ideértve a jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységeiket is – **nem kell alkalmazni** a jövedelem-(nyereség-) minimumra vonatkozó előírásokat.

A munkáltatói és munkavállalói érdekképviseleti szervezet – a Tao. tv. 4. § 25. pontja szerint – az az egyesületként bírósági nyilvántartásba vett szervezet vagy szervezetek szövetsége, amelynek az alapszabály szerinti főtevékenysége a munkáltatói/munkavállalói érdekképviselet, és tagja a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsnak, valamint e szervezet azon tagszervezete, amely megyei, régiós vagy szakmai szövetségként működik. E szervezeteknél az adóalapjuk megállapítása során csökkentő tétel⁶⁹ a vállalkozási tevékenység adóévi adózás előtti nyereségének azon része, amelyet a szervezet az adóévben, vagy az adóévet követő adóévben a cél szerinti tevékenysége bevételeit meghaladó költségei, ráfordításai fedezetére használ fel. A szervezet cél szerinti tevékenységét az alapító okirat, illetve az alapszabály nevesíti.

Az egyesületek közül az **országos érdekképviseleti szervezetek** – annak ellenére, hogy közhasznúsági besorolásra nem jogosultak – mégis adóalapjukat a közhasznú szervezetekre vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazásával állapítják meg⁷⁰. Ezen országos érdekképviseleti szervezetek esetében további sajátosság, hogy az adóalapjuk megállapítása során figyelmen kívül hagyják a Tao. tv. 9. § (2) bekezdés d) és f) pontja, a (3) bekezdés b) pont bb) alpontja, és a (3) bekezdés c) és d) pontja szerinti rendelkezéseket, vagyis – többek között – nem alkalmazzák az ingatlan-hasznosítás esetében előírt speciális korrekciós tételeket⁷¹.

4. A társasági adó megfizetése, bevallása

A nonprofit szervezeteknek év közben társasági adóelőleget megállapítani, fizetni, bevallani nem kell; az éves társasági adót azonban – akkor is, ha annak összege nulla – be kell vallaniuk a 2018. évre rendszeresített társasági adóbevallásban és (fizetési kötelezettség esetén) meg kell fizetniük az adóévet követő év **(2019.) május 31-éig**. Az arra jogosult szervezetek bevallást helyettesítő nyilatkozatot tesznek a Tao. tv. 5. § (8a)-(8b) bekezdései alapján.

⁶⁸ Tao. tv. 3. számú melléklet A/13. pontjában „a közhasznú szervezet kivételével” rendelkezés miatt

⁶⁹ Tao. tv. 9. § (2) bekezdés e) pont

⁷⁰ Tao. tv. 9. § (8) bekezdés

⁷¹ Tao. tv. 9. § (10a) bekezdés

III.

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény

Az Szja tv.⁷² a nonprofit szervezetek vonatkozásában **speciális szabályokat az általuk nyújtott juttatások** tekintetében tartalmaz. A közhasznú szervezetek által foglalkoztatottak adókötelezettségére az általános rendelkezések az irányadók.

1. Általános szabályok

A szervezetek által foglalkoztatott magánszemélyek adókötelezettségét annak függvényében kell meghatározni, hogy milyen jogviszony keretében kerül sor a foglalkoztatásukra.

A szervezettel munkaviszonyban állók adókötelezettségét az Szja tv. nem önálló tevékenységből származó jövedelemre vonatkozó 24-27. §-aiban meghatározottaknak megfelelően kell megállapítani.

Amennyiben viszont megbízási jogviszony keretein belül végez tevékenységet a magánszemély a szervezetnél, úgy az ebből származó jövedelme az Szja tv. önálló tevékenységre vonatkozó (16-20.§) szabályai szerint válik adókötelessé.

A jogszabály által választott vagy kijelölt tisztségviselő tevékenysége az Szja tv. alkalmazásában nem önálló tevékenységnek minősül, adókötelezettségére a 24-27. §-okban foglaltak az irányadók.

A munkáltatónak (kifizetőnek) az összevonás alá eső jövedelmek után teljesítendő adóelőleg-megállapítási, bevallási valamint megfizetési kötelezettségének az Szja tv. 46-49. §-aiban előírtak szerint kell eleget tennie.

Az önálló tevékenységre vonatkozó adózási szabályokról bővebb információt tartalmaz a **2. számú információs füzet**.

2. Speciális rendelkezések

2.1. Bevételek nem minősülő szolgáltatás⁷³

Az a szolgáltatás, amelyet a vállalkozási tevékenységet nem folytató **egyesület, köztestület** a magánszemély által fizetett tagdíjára, hozzájárulására, felajánlására tekintettel – az egyesület, köztestület alapszabálya alapján, a cél szerinti tevékenységével összefüggésben, a rendeltetésszerű joggyakorlás keretében – nyújt, **nem minősül bevételnek** az abban részesülő magánszemélynél.

2.2. Nonprofit szervezetek által adómentesen nyújtható juttatások⁷⁴

⁷² A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény

⁷³ Szja tv. 7. § (1) bekezdés d) pont

⁷⁴ Szja tv. 1. számú melléklet 3. pont

Az Szja tv. 1. számú mellékletének 3. pontja alatt kerültek felsorolásra a közcélú juttatások körében adómentes jogcímek. E körben határozza meg a jogalkotó, hogy mely feltételek fennállása esetén, mely szervezetek és kiknek teljesíthetnek adómentesen a juttatást).

Adómentes többek között a közhasznú alapítvány, közalapítvány által – alapszabályban rögzített közhasznú céljával összhangban – a magánszemély részére kifizetett azon összeg,

- amelyet az oktatási intézményekben folytatott tanulmányokra, kutatásra, külföldi tanulmányútra (ösztöndíj címén),
- szociálisan rászoruló részére szociális segély címen,
- diák- és szabadidősport résztvevőjének alkalmanként legfeljebb az 500 forintot meg nem haladóan folyósítanak⁷⁵.

A közérdekű kötelezettségvállalásból, a közhasznú egyesületből, alapítványból, közalapítványból a közhasznú cél szerint címzett magánszemélynek **nem pénzben adott juttatás értéke** is mentes az adó alól (kivéve a béren kívüli juttatásnak minősülő juttatásokat). Ugyanakkor **pénzben történő juttatás esetén** legfeljebb a **minimálbér 50 százalékát meg nem haladó** összegben havonta adott támogatás tekinthető adómentesnek.

Az itt említett adómentes juttatások példálózó jellegűek, valamennyi adómentes jogcím az Szja tv. hivatkozott mellékletének 3. pontja alatt található.

Fontos kiemelni azonban azt, hogy a törvény nem preferálja adómentes kifizetésként azt a juttatást,

- a) amelynek címzettje az alapító, az adományozó, a támogató – kivéve az orvosi javaslat alapján fogyatékoságával, gyógyításával összefüggő termék, szolgáltatás formájában nem pénzben megszerzett bevételt,
- b) amelyet a kifizetővel munkaviszonyban, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban, vagy más a Ptk. szerinti olyan szerződéses jogviszonyban álló magánszemély kap, amelynek alapján a kifizetés (juttatás) a magánszemélyt
 - ba) az általa végzett tevékenység mennyiségi és/vagy minőségi jellemzőire tekintettel,
 - bb) termék értékesítésének, szolgáltatás nyújtásának ellenértékeként,
 - bc) jog alapításának, joggyakorlás átengedésének, jogról való lemondásnak ellenértékeként

illeti meg⁷⁶.

3. Reprezentáció⁷⁷, üzleti ajándék⁷⁸

Egyedi rendelkezést tartalmaz az Szja tv. az egyesület, köztestület, egyházi jogi személy, alapítvány (ideértve a közalapítványt is) által juttatott reprezentáció és üzleti ajándék esetére.

Az említett szervezetek által az adóévben nyújtott reprezentáció és üzleti ajándék együttes értékéből **mentes az adó alól** a jövedelem azon része, amely a közhasznú, illetve cél szerinti tevékenysége érdekében felmerült, az adóévre vonatkozó beszámolóban kimutatott összes ráfordítás 10 százalékát, de legfeljebb az adóévre elszámolt éves összes bevétele 10 százalékát

⁷⁵ Szja tv. 1. számú melléklet 3.1. pont

⁷⁶ Szja tv. 1. számú melléklet 3.4. pont

⁷⁷ Szja tv. 3. § 26. pont

⁷⁸ Szja tv. 3. § 27. pont

nem haladja meg. Az üzleti ajándékok közül csak azok vehetők figyelembe, amelyeknek az egyedi értéke a minimálbér 25 százalékát nem haladja meg.⁷⁹

Ezen rendelkezés hatálya alá tartozó szervezeteknek az adókötelezettség alá eső érték után az adóévre elszámolt éves összes bevétel megállapítására előírt időpontot követően, az elszámolt éves összes bevétel megállapítása hónapjának kötelezettségeként kell teljesíteniük a bevallási és adófizetési kötelezettségüket⁸⁰.

4. Rendelkezés az adó 1 százalékáról⁸¹

A magánszemély az Szftv.⁸²-ben rögzített mértékben és ott megjelölt kedvezményezettek javára rendelkezhet a befizetett adójának egy-egy százalékáról.

Külön-külön lehet rendelkezni a befizetett adó 1 százalékáról az Szftv. 4. §-ában meghatározott „nonprofit kedvezményezettek”, másik 1 százalékáról pedig az Szftv. 4/A. §-ában meghatározott „egyházi kedvezményezettek” közül kiválasztott kedvezményezett javára. Arról, hogy miként lehet a személyi jövedelemadó egy százalékáról rendelkezni, valamint hogyan lehet abból kedvezményezettként részesülni, részletes tájékoztatás olvasható a **25. és 26. számú információs füzetben**.

IV.

Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény

1. A nonprofit szervezetek általános forgalmi adó alanyiséga

Az egyesületek, a köztestületek és a (köz)alapítványok az Áfa tv.⁸³ általános szabályai alapján az alábbiak szerint válhatnak az általános forgalmi adó alanyává.

Az egyesületek, a köztestületek és a (köz)alapítványok, mint jogképes szervezetek abban az esetben minősülnek az általános forgalmi adó alanyának, ha saját nevük alatt gazdasági tevékenységet folytatnak, tekintet nélkül annak helyére, céljára és eredményére⁸⁴. Abban a tekintetben, hogy az adott szervezet gazdasági tevékenységet végez-e, nem a szervezetre vonatkozó jogszabály gazdasági, illetve vállalkozási tevékenység fogalma, hanem az Áfa tv. gazdasági tevékenység fogalma az irányadó.

Gazdasági tevékenységnek minősül a szervezetek által üzletszerűen, illetőleg tartós vagy rendszeres jelleggel folytatott tevékenység, amennyiben az ellenérték elérésére irányul, vagy azt eredményezi, és azt a nonprofit szervezetek független formában – azaz a saját nevükben, illetve nevük alatt – végzik⁸⁵.

A nonprofit szervezetek közül a köztestületeknél merülhet fel, hogy Magyarország Alaptörvénye által, illetőleg az annak felhatalmazása alapján megalkotott jogszabály alapján közhatalom gyakorlására jogosított szervezetként közhatalmi tevékenységet – jellemzően

⁷⁹ Szja tv. 70. § (2a) bekezdés

⁸⁰ Szja tv. 69. § (5) bekezdés b) pont

⁸¹ Szja tv. 45. §

⁸² A személyi jövedelemadó meghatározott részének adózó rendelkezése szerinti felhasználásról szóló 1996. évi CXXVI. törvény

⁸³ Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény

⁸⁴ Áfa tv. 5. § (1) bekezdés

⁸⁵ Áfa tv. 6. § (1) bekezdés

közgazgatási jogalkalmazási tevékenységet – látnak el. A közhatalmi tevékenység nem gazdasági tevékenység és nem eredményez adóalanyiságot⁸⁶.

Gazdasági tevékenységnek minősül és adóalanyiságot eredményez a szervezetek számára az is, ha egyébként nem-adóalanyi minőségben eljárva

- belföldön küldeményként feladott vagy belföldről fuvarozott új közlekedési eszközt értékesítenek belföldön kívülre, de – beszerző nevére szóló rendeltetéssel – a Közösség területére, függetlenül attól, hogy a küldeménykénti feladást vagy a fuvarozást akár az értékesítő, akár a beszerző, vagy – bármelyikük javára – más végzi⁸⁷;
- sorozat jelleggel értékesítenek építési telket (telekrészt), vagy olyan beépített ingatlant (ingatlanrészt) az ahhoz tartozó földrészlettel, amelynek első rendeltetésszerű használatba vétele még nem történt meg, vagy az első rendeltetésszerű használatba vétele már megtörtént, de az arra jogosító hatósági engedély véglegessé válása, vagy használatbavétel-tudomásulvételi eljárás esetén a használatbavétel hallgatással történő tudomásulvétele és az értékesítés között még nem telt el 2 év, vagy beépítése az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény szerinti egyszerű bejelentés alapján valósult meg, és a beépítés tényét igazoló hatósági bizonyítvány kiállítása és az értékesítés között még nem telt el 2 év⁸⁸.

Az új közlekedési eszköz Közösség más tagállamába történő értékesítése és az egyes ingatlanok sorozatjelleggel történő értékesítése tehát mindenképpen áfa adóalanyiságot eredményez a nonprofit szervezetek számára, akkor is, ha egyébként nem minősülnek adóalanyoknak.

Az Áfa tv. a nonprofit szervezetekre vonatkozóan az általános forgalmi adó alanyiság keletkezése mellett, az egyes adókötelezettségek (pl.: adómegállapítás, adófizetés, bizonylatolás), valamint a különös adózási módok választása tekintetében sem tartalmaz különös rendelkezéseket, ezért e szervezetek esetében a fenti tárgykörökben az Áfa tv. általános szabályait kell irányadónak tekinteni. Ez utóbbi szabályok a **14-es számú információs füzetben**⁸⁹ kerültek ismertetésre.

Az előzőekre tekintettel a nonprofit szervezeteknek, mint áfa alanyoknak az Áfa tv. általános szabályait alkalmazó adóalanyokéval megegyező, a 14-es számú információs füzetben kifejtett alapvető kötelezettségeiről ehelyütt nem teszünk említést.

Az általános forgalmi adó kötelezettség bejelentésére vonatkozó alapvető szabályokat részben az Art., részben pedig az Áfa tv. tartalmazza, emellett az áfa alanyoknak az Art. előírásait az áfa bevallási kötelezettség teljesítése során (bevallási gyakoriság meghatározása) is figyelembe kell venniük.

Az áfa kötelezettség bejelentése és az áfa bevallás kapcsán sem az Art., sem az Áfa tv. nem rendelkezik külön a nonprofit szervezetekről. A fenti kötelezettségeket szintén a 14-es számú információs füzet tartalmazza. Emellett az áfa kötelezettség bejelentésére vonatkozóan az **1-es számú információs füzet**⁹⁰ is részletes tudnivalókat tartalmaz.

⁸⁶ Áfa tv. 7. § (1) bekezdés

⁸⁷ Áfa tv. 6. § (4) bekezdés a) pont

⁸⁸ Áfa tv. 6. § (4) bekezdés b), ba), bb) pont

⁸⁹ „A tevékenységet kezdő adóalany általános forgalmi adó kötelezettségének alapvető szabályai” c.

⁹⁰ „Az adóhatósághoz történő bejelentkezés alapvető szabályai” c.

Az Áfa tv. előírásai alapján a nem áfa alany jogi személyeknek, így a nem áfa alany nonprofit szervezeteknek is keletkezhet adókötelezettsége.

A továbbiakban az Áfa tv. azon rendelkezései kerülnek ismertetésre, amelyeknek alkalmazása kifejezetten a nonprofit szervezetek által áfa alanyként és nem adóalany jogi személyként végzett sajátos (jellemzően nonprofit, illetve karitatív) tevékenység kapcsán merülhet fel.

2. Az áfa alany nonprofit szervezetek

Az áfa alany nonprofit szervezetek esetében is általános forgalmi adó kötelezettség alá esik az általuk adóalanyi minőségben belföldön és ellenérték fejében teljesített – az Áfa tv. szabályai szerint belföldön teljesítettnek minősülő – termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás, a Közösségen belüli egyes, belföldön és ellenérték fejében teljesített termékbeszerzés valamint a termékimport. Az általános forgalmi adózás rendszerében az áfa alanyok a termékekhez vagy a szolgáltatásokhoz saját maguk által hozzáadott érték után adóznak, ami úgy valósul meg, hogy az általuk teljesített ügyletek áfát is tartalmazó ellenértékét terhelő áfa összegéből levonhatják a beszerzéseiket terhelő előzetesen felszámított adót.

Az áfa alany nonprofit szervezetek kizárólag közösségi adószám birtokában végezhetik

- az Áfa tv. 19. §, 21. § és a 22. § (1) bekezdés szerinti Közösségen belüli termékbeszerzéseket,
- az Áfa tv. 89. § szerinti közösségen belüli termékértékesítéseket,
- az Áfa tv. 37. § szerinti szolgáltatásnyújtásokat és szolgáltatás-igénybevételeket a Közösség valamely másik tagállamában gazdasági céllal letelepedett, gazdasági célú letelepedés hiányában ott lakóhellyel, vagy szokásos tartózkodási hellyel rendelkező adóalany részére, illetve adóalanytól, valamint
- azokat az Áfa tv. 20. § szerinti – az adófizetési kötelezettség alóli mentesülés kapcsán kivételként nevesített – Közösségen belüli termékbeszerzéseket, amelyek belföldön adófizetési kötelezettséget keletkeztetnek.⁹¹

Az áfa alany nonprofit szervezetek a közösségi adószámuk megállapítása érdekében az állami adó- és vámhatóságnál előzetesen bejelentik, hogy a fentiekben ismertetett tevékenységeket kívánják végezni.⁹² Az állami adó- és vámhatóság a közösségi adószámot az adóalany nonprofit szervezetek bejelentése alapján a bejelentés előterjesztésének a napjával állapítja meg (de nem korábban, mint az adószám megállapításának a napja), ugyanakkor az áfa alany nonprofit szervezeteknek arra is lehetőségük van, hogy a közösségi adószám megállapítására vonatkozó bejelentésüket az adószám iránti kérelmükkel egyidejűleg terjesszék elő.⁹³

Az közösségi adószám igénylésére és megállapítására vonatkozóan a **27-es számú információs füzet**⁹⁴ részletes tudnivalókat tartalmaz.

Az áfa alany nonprofit szervezetek tevékenységével összefüggésben az Áfa tv. alábbi rendelkezéseit kell kiemelni.

a) Az áfa alany nonprofit szervezetek tevékenységéhez kapcsolódó adómentesség

⁹¹ Áfa tv. 257/B. § (1) bekezdés a)-d) pont és (2) bekezdés

⁹² Áfa tv. 257/B. § (3) bekezdés

⁹³ Art. 29. §

⁹⁴ „Tájékoztató a közösségi adószámról” címmel

A nonprofit szervezetek, mint áfa alanyok részéről leginkább azoknak az Áfa tv. „Adó alóli mentesség” című VI. fejezetének „Az adó alóli mentesség a tevékenység közérdekű jellegére tekintettel” alcíme alatti 85. §-ában foglalt szabályoknak az alkalmazása merül fel. Emellett természetesen az áfa alany nonprofit szervezetek végezhetnek olyan tevékenységet is, amely az Áfa tv. más rendelkezése alapján, illetve egyéb okból minősül adómentesnek [pl.: a 86. § (1) bekezdésének l) pontja szerinti adómentes ingatlan-bérbeadás].

A kifejezetten az áfa alany nonprofit szervezeteket, illetve azok tevékenységét érintő adómentességek két csoportra bonthatók. Az első csoportba azok az Áfa tv. 85. § (1) bekezdésének b), f), g) h), i), m) és n) pontja szerinti adómentes ügyletek tartoznak, amelyeket e szervezetek közszolgáltatói minőségben⁹⁵ teljesítenek, a másik csoportba pedig a 85. § (1) bekezdésének l) pontja szerinti adómentes ügyletek sorolhatók.

Az Áfa tv. 85. §-ának alkalmazásában közszolgáltatónak minősül többek között:

- az egyesület, a szövetség, a civil társaság, a köztestület, az országos sportági szakszövetség az alapszabályban (alapító okiratban, társasági szerződésben) megjelölt tevékenységük tekintetében, továbbá az általuk működtetett (fenntartott) intézmény az alapszabályban (alapító okiratban, társasági szerződésben) megjelölt tevékenysége tekintetében⁹⁶;
- az alapítvány és a közalapítvány az alapító okiratban megjelölt tevékenységük tekintetében, továbbá az általuk működtetett (fenntartott) intézmény az alapszabályban (alapító okiratban) megjelölt tevékenysége tekintetében⁹⁷;
- az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló törvény szerint közhasznú szervezetként nyilvántartásba vett nonprofit szervezet az alapszabályban (alapító okiratban) megjelölt közhasznú tevékenysége tekintetében⁹⁸;

A közszolgáltatónak minősülő áfa alany nonprofit szervezetek által közszolgáltatói minőségben teljesített adómentes ügyletek körébe az alábbi termékértékesítések és szolgáltatásnyújtások tartoznak:

- humán-egészségügyi ellátás keretében teljesített szolgáltatásnyújtás és az ahhoz szorosan kapcsolódó sérült- vagy betegápolás és sérült- vagy betegszállítás, valamint az azokhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés⁹⁹;
- szociális ellátás keretében teljesített szolgáltatásnyújtás – az étkeztetés kivételével, ha az ennek fejében járó ellenérték külön térítendő meg – és az ahhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés¹⁰⁰;
- gyermek- és ifjúságvédelem keretében teljesített szolgáltatásnyújtás – az étkeztetés kivételével, ha az ennek fejében járó ellenérték külön térítendő meg – és az ahhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés¹⁰¹;
- bölcsődei ellátás keretében teljesített szolgáltatásnyújtás – az étkeztetés kivételével, ha az ennek fejében járó ellenérték külön térítendő meg – és az ahhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés¹⁰²;

⁹⁵ Áfa tv. 85. § (4) bekezdés

⁹⁶ Áfa tv. 85. § (4) bekezdés b) pont

⁹⁷ Áfa tv. 85. § (4) bekezdés d) pont

⁹⁸ Áfa tv. 85. § (4) bekezdés f) pont

⁹⁹ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés b) pont

¹⁰⁰ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés f) pont

¹⁰¹ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés g) pont

- köz- és felsőoktatás, továbbá az Áfa tv. 85. § (2) bekezdésben meghatározott egyéb oktatás keretében teljesített szolgáltatásnyújtás és az ahhoz szorosan kapcsolódó óvodai, diákotthoni és kollégiumi ellátás – az étkeztetés kivételével, ha az ennek fejében járó ellenérték külön térítendő meg –, valamint az azokhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés¹⁰³;
- sportolással, testedzéssel kapcsolatos szolgáltatásnyújtás olyan természetes személy részére, aki azt sportolása, testedzése érdekében veszi igénybe, vagy olyan egyéb személy, szervezet részére, amely azt természetes személy javára történő közvetlen biztosítása érdekében veszi igénybe, kivéve az uszoda- és strandfürdő-szolgáltatást, a sportesemény megtekintését, valamint a sportolást, testedzést szolgáló ingatlan (ingatlanrész) bérbeadását¹⁰⁴;
- népművészeti, népi iparművészeti és iparművészeti termékek kiállításának, vásárának és bemutatójának szervezése, rendezése és az ahhoz szorosan kapcsolódó, jogszabály által meghatározott minősítés szerint zsűriszámmal ellátott, egyedi vagy meghatározott példányszámban, nem ipari gyártástechnológiával előállított népművészeti, népi iparművészeti és iparművészeti termék értékesítése¹⁰⁵.

Az áfa alany nonprofit szervezetek által teljesített adómentes ügyletek másik csoportját azok a bírósági vagy más hatósági nyilvántartásba bejegyzett, alapszabállyal (alapító okirattal) és tagsággal rendelkező, alapszabályuk (alapító okiratuk) szerint és ténylegesen is nyereségszerzésre nem törekvő személyek, szervezetek által a tagjaik részére teljesített szolgáltatásnyújtások és az azokhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítések alkotják

- amelyeknek kizárólagos vagyoni fedezete az alapszabállyal összhangban meghatározott, minden tagra kötelező tagsági díj, egyéb hozzájárulás, a kapott államháztartási támogatás és egyéb adomány, valamint a saját tevékenységből származó nyereség, amely a Tao tv. szerint az adózás előtti eredményt csökkenti, és
- amelyek a közös érdekeknek megfelelően társadalmi, politikai, munkavállalói vagy munkáltatói, illetőleg egyéb, szakmai érdekeket képviselő vagy azt védő, vallási vagy más lelkiismereti, hazafias, humanitárius, karitatív és hagyományörző célokat szolgálnak¹⁰⁶.

A fentiekben ismertetett adómentes ügyletekkel összefüggésben tehát az áfa alany nonprofit szervezeteknek adófizetési kötelezettsége nem keletkezik, ugyanakkor az Áfa tv. 120. §-a értelmében azok kapcsán adólevonási jogot sem gyakorolhatnak, továbbá a kérdéses ügyletekről a 165. § (1) bekezdésének a) pontja alapján számlát sem kell kibocsátaniuk, feltéve, hogy gondoskodnak olyan, az ügyletek teljesítését tanúsító okiratok kibocsátásáról, amelyek az Szt. rendelkezései szerint számviteli bizonylatnak minősülnek.

Abban az esetben, ha az áfa alany nonprofit szervezetek kizárólag az Áfa tv. 85. § (1) bekezdése, a 86. § (1) bekezdése vagy a 87. §-a szerint adómentes termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást végeznek, vagy az Áfa tv. XIII. fejezete szerint alanyi adómentességet választanak és

- az adott adómegállapítási időszakban nincs olyan önadózással megállapítandó fizetendő adója, amelyről ellenkező esetben az állami adóhatóságnak bevallást kell tenniük, illetve

¹⁰² Áfa tv. 85. § (1) bekezdés h) pont

¹⁰³ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés i) pont

¹⁰⁴ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés m), ma), mb) pont

¹⁰⁵ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés n) pont

¹⁰⁶ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés l), la), lb) pont

nincs az Art. szerinti összesítő nyilatkozat benyújtási kötelezettséget keletkeztető közösségi kereskedelemmel kapcsolatos ügyletük, és

- adólevonásra nem jogosultak vagy adólevonásra jogosultak ugyan, de ugyanezen adómegállapítási időszakban adólevonási jogot nem gyakorolnak,

mentesülnek az adott adómegállapítási időszakra vonatkozóan az Art. szerinti bevallástételi kötelezettség alól.¹⁰⁷

c) Termék Közösségen belüli beszerzése

Az áfa alany nonprofit szervezeteknek Közösségen belüli termékbeszerzés címén adókötelezettségük keletkezik többek között akkor, ha olyan terméket szereznek be, amelynek értékesítője olyan adóalanyként jár el, aki (amely) a Közösség azon tagállamában, ahol adóalanyként nyilvántartásba vették, nem részesül e tagállam azon joga szerinti adómentességben, amely tartalmában Héa-irányelv¹⁰⁸ 282-292. cikkeinek felel meg, és akinek (amelynek) ez a termékértékesítése nem tartozik a 29. és 32. § alkalmazása alá¹⁰⁹.

A fenti ügyletek kapcsán az áfa alany nonprofit szervezeteknek Közösségen belüli termékbeszerzés címén nem keletkezik adókötelezettsége, ha

- alanyi adómentességet választanak, vagy kizárólag olyan termékértékesítést és szolgáltatásnyújtást teljesítenek, amelyhez kapcsolódóan adólevonási jog nem illeti meg őket (pl.: a 85. § (1) bekezdése szerinti ügyleteket), valamint
- az adott naptári évben a termékek Közösségen belüli beszerzése ellenértékének – adó nélkül számított és éves szinten göngyöltett – összege nem haladja meg a 10 000 eurónak megfelelő pénzüsszeget, és ez a feltétel az adott naptári évet megelőző naptári évre is teljesült¹¹⁰.

A fenti értékhatárba a Közösség azon tagállamaiban megtérített vagy megtérítendő ellenérték számít, amelyekben a termék a küldeménykénti feladásakor vagy a fuvarozás megkezdésekor volt¹¹¹.

Amennyiben az áfa alany nonprofit szervezetek a fenti feltételeknek megfelelnek, úgy Közösségen belüli termékbeszerzés címén azon Közösségen belüli termékbeszerzésük folytán keletkezik adókötelezettségük, amelynek – adó nélkül számított – ellenértékével először meghaladják az értékhatárt¹¹².

Az áfa alany nonprofit szervezetek az értékhatár meghaladása nélkül is dönthetnek úgy, hogy az állami adóhatóságnak tett előzetes bejelentésük alapján a Közösségen belüli termékbeszerzésekre vonatkozóan az Áfa tv. 19. § a) pontját alkalmazva adókötelezettséget választanak és a választásuktól a választási jog gyakorlása évét követő második naptári év végéig nem térhetnek el¹¹³. Az áfa alany nonprofit szervezetek a fenti választásukat a tárgyévre vonatkozóan

- a tárgyévet megelőző adóév utolsó napjáig,
- a tárgyévet megelőző évben teljesített Közösségen belüli termékbeszerzés hiányában a tárgyévi első Közösségen belüli termékbeszerzésüket megelőzően

¹⁰⁷ Áfa tv. 257. § (1) bekezdés, valamint a (2) bekezdés a) és b), illetve ba) pont

¹⁰⁸ A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK tanácsi irányelv

¹⁰⁹ Áfa tv. 19. § a) pont

¹¹⁰ Áfa tv. 20. § (1) bekezdés d), db) pont, (2) bekezdés

¹¹¹ Áfa tv. 20. § (3) bekezdés

¹¹² Áfa tv. 20. § (4) bekezdés

¹¹³ Áfa tv. 20. § (5), (6) bekezdés

jelentik be az állami adó- és vámhatóságnak.¹¹⁴

Ha az áfa alany nonprofit szervezetek nem élnek ugyan a fenti választási jogukkal, de közösségi adószámmal rendelkeznek és azt egy adott Közösségen belüli termékbeszerzésük kapcsán megadják a termék értékesítőjének, és az annak figyelembevételével jár el, akkor úgy kell tekinteni, hogy az áfa alany nonprofit szervezetek a kérdéses ügyleteikre, valamint az azokat követő összes olyan Közösségen belüli termékbeszerzésükre, melyeket az előzőekben említett ügyletek teljesítésének évét követő második naptári év végéig valósítanak meg, az Áfa tv. 19. § a) pontja alapján adókötelezettséget kívánnak alkalmazni¹¹⁵. Az áfa alany nonprofit szervezetek a fenti módon elsőként megvalósuló Közösségen belüli termékbeszerzésük teljesítésének napját követő hónap 20. napjáig jelentik be az állami adó- és vámhatósághoz azt a tényt, hogy az előzőekben ismertetett feltételeknek megfelelően járnak el.¹¹⁶

Az áfa alany nonprofit szervezetek által teljesített Közösségen belüli termékbeszerzések, valamint az Áfa tv. általános szabályai szerint megítélendő közösségi vonatkozású ügyletek kapcsán a **29-es számú**¹¹⁷, valamint a **17. számú**¹¹⁸ **információs füzet** további tudnivalókat tartalmaz.

3. A nem áfa alany nonprofit szervezetek Az Áfa tv. rendelkezései alapján azon nonprofit szervezeteknek is keletkezhethet adókötelezettsége, amelyek az 1. pontban leírtak alapján nem tekinthetők az általános forgalmi adó alanyának, vagyis az Áfa tv. alkalmazásában nem adóalany jogi személynek minősülnek. Ezeknek a nem áfa alany nonprofit szervezeteknek (továbbiakban: nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek) a tevékenységére az Áfa tv. nem adóalany jogi személyekre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

A nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek kizárólag közösségi adószám birtokában végezhetik azokat az Áfa tv. 20. § szerinti – az adófizetési kötelezettség alóli mentesülés kapcsán kivételként nevesített – Közösségen belüli termékbeszerzéseket, amelyek belföldön adófizetési kötelezettséget keletkeztetnek.¹¹⁹

A nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek a közösségi adószámuk megállapítása érdekében az állami adó- és vámhatóságnál előzetesen bejelentik, hogy a fentiekben ismertetett tevékenységeket kívánják végezni.¹²⁰ Az állami adó- és vámhatóság a közösségi adószámot a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek bejelentése alapján a bejelentés előterjesztésének a napjával állapítja meg (de nem korábban, mint az adószám megállapításának a napja), ugyanakkor a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezeteknek arra is lehetőségük van, hogy a közösségi adószám megállapítására vonatkozó bejelentésüket az adószám iránti kérelmükkel egyidejűleg terjesszék elő.¹²¹

¹¹⁴ Áfa tv. 257/B. § (4) bekezdés

¹¹⁵ Áfa tv. 20. § (7) bekezdés

¹¹⁶ Áfa tv. 257/B. § (5) bekezdés

¹¹⁷ „Az általános szabályok szerint adózó áfa-alanyoknak a Közösségen belüli termékbeszerzéseik, szolgáltatás-igénybevételük, termékértékesítéseik, szolgáltatásnyújtásaik után teljesítendő áfa-kötelezettségének legfontosabb szabályai” c.

¹¹⁸ „A különleges adózói körnek az Európai Közösség más tagállamában illetőséggel bíró adóalannal létesített közösségi kereskedelemmel kapcsolatos ügyletek áfa adózásának alapvető szabályai” c.

¹¹⁹ Áfa tv. 257/B. § (2) bekezdés

¹²⁰ Áfa tv. 257/B. § (3) bekezdés

¹²¹ Art. 29. §

a) Termék Közösségen belüli beszerzése

Főszabály szerint a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezeteknek adókötelezettségük keletkezik termék belföldön és ellenérték fejében teljesített Közösségen belüli beszerzése címén abban az esetben, ha

- olyan terméket szereznek be, amelynek értékesítője olyan adóalanyként jár el, aki (amely) a Közösség azon tagállamában, ahol adóalanyként nyilvántartásba vették, nem részesül e tagállam azon joga szerinti adómentességben, amely tartalmában a Héa-irányelv 282-292. cikkeinek felel meg, és akinek (amelynek) ez a termékértékesítése nem tartozik a 29. és 32. § alkalmazása alá¹²²;
- új közlekedési eszközt szereznek be¹²³;
- jövedéki terméket szereznek be, feltéve, hogy a beszerzés után jövedékiadó-fizetési kötelezettségük keletkezik¹²⁴.

Az elsőként megjelölt ügyletek kapcsán a nem a adóalany jogi személy nonprofit szervezeteknek Közösségen belüli termékbeszerzés címén nem keletkezik adókötelezettsége, ha esetükben az adott naptári évben a termékek Közösségen belüli beszerzése ellenértékének – adó nélkül számított és éves szinten göngyöltett – összege nem haladja meg a 10 000 eurónak megfelelő pénzüsszeget, és ez a feltétel az adott naptári évet megelőző naptári évre is teljesült.¹²⁵

A nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek Közösségen belüli termékbeszerzései tekintetében megfelelően alkalmazni kell az adóalany nonprofit szervezetek által teljesített Közösségen belüli termékbeszerzések kapcsán a 2.b) pontban ismertetett, a 10 000 eurós értékhatárba tartozó ellenértékek meghatározására, a fenti értékhatár meghaladásával keletkező adókötelezettségre, az adókötelezettség választására, valamint a közösségi adószám megadására vonatkozó szabályokat.

Amennyiben a Közösségen belüli termékbeszerzés után egyébként adófizetésre kötelezett nem adóalany jogi személy nonprofit szervezet úgy szerez be terméket, hogy azt

- a Közösség területén kívül adja fel küldeményként vagy fuvarozza el és
 - Magyarországon helyezi szabad forgalomba (azaz belföldön termékimportot teljesít),
- azonban a termék küldeménykénti megérkezése vagy a fuvarozás befejezése a Közösség más tagállamában van, úgy a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezet, mint importáló a termék importja címén megfizetett adót visszatérítheti, feltéve, hogy igazolja, hogy abban a Közösségi tagállamában, ahol a termék a küldeménykénti megérkezésekor vagy a fuvarozás befejezésekor volt, megfizette az adót a termék Közösségen belüli beszerzése után e tagállam joga szerint.¹²⁶

A nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek Közösségen belüli termékbeszerzései kapcsán a **17-es számú információs füzet** tartalmaz tudnivalókat.

b) Termék importja

¹²² Áfa tv. 19. § a) pont

¹²³ Áfa tv. 19. § b) pont

¹²⁴ Áfa tv. 19. § c) pont

¹²⁵ Áfa tv. 20. § (1) bekezdés d) és dc) pont, valamint a (2) bekezdés a) és b) pont

¹²⁶ Áfa tv. 21. § (2)-(3) bekezdés

Az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 24. cikkének értelmében szabad forgalomban nem lévő termékeknek a Közösség területére történő behozatala vagy egyéb módon történő bejuttatása, valamint a szabad forgalomban levő termékeknek a Közösség vámterületének harmadik állam területével egy tekintet alá eső területéről a Közösség területére történő behozatala vagy egyéb módon történő bejuttatása az Áfa tv. alkalmazásában termék importjának minősül, amely főszabály szerint adófizetési kötelezettséget keletkeztet az adóalanyok és a nem adóalany személyek, szervezetek, így a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek részére is.¹²⁷

Az importra vonatkozó vámszabályokról és az adható vámmentesség feltételeiről bővebben a **XII. A behozatali vámeljáráshoz kapcsolódó tudnivalók/2. Speciális rendelkezések** című fejezetből tájékozódhat.

Az a tény, hogy egy adott, az Áfa tv. alkalmazásában termék importjának tekinthető ügylet a hatályos vám jogszabályok szerint esetlegesen vámmentesnek minősülhet, a fenti személyeket és szervezeteket kizárólag akkor mentesíti az ügylet kapcsán termék importja címén felmerülő áfa fizetési kötelezettség alól, ha arról az Áfa tv. külön rendelkezik, vagyis a vámmentes és az áfa mentes termékimportként azonosítható ügyletek köre nem azonos, illetve termék importja esetében az esetlegesen alkalmazható vámmentességi jogcím az Áfa tv. rendelkezése hiányában önmagában nem eredményez áfa mentességet.

c) Külföldről történő szolgáltatás-igénybevétel

Abban az esetben, ha a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek közösségi adószámmal rendelkeznek vagy rendelkezniük kellene és belföldön gazdasági céllal nem letelepedett, gazdasági célú letelepedés hiányában pedig belföldi lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel nem rendelkező adóalanytól olyan szolgáltatást vesznek igénybe, amely az Áfa tv.-nek a szolgáltatásnyújtások teljesítési helyére vonatkozó főszabálya szerint a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezeteknek, mint a fenti szolgáltatások igénybevevőinek a gazdasági célú letelepedési helye szerinti államban, azaz Magyarországon teljesül, akkor a fenti ügyletek kapcsán a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezeteknek keletkezik adófizetési kötelezettsége¹²⁸.

A nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek Közösségen belülről történő szolgáltatás-igénybevételei kapcsán a **17-es számú információs füzet** tartalmaz tudnivalókat.

d) Bevallási és összesítő nyilatkozat tételi kötelezettség

A nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek

- az új közlekedési eszköznek az Európai Unió más tagállamából történő beszerzése esetén önadózással megállapítandó fizetendő általános forgalmi adót az adófizetési kötelezettség keletkezését követő hó huszadik napjáig vallják be a **1886. számú bevallásban** és fizetik meg az állami adó- és vámhatóságához;
- ha közösségi adószámmal rendelkeznek, akkor a közösségi kereskedelemmel kapcsolatos ügyleteiket az adófizetési kötelezettség keletkezését követő hó huszadik napjáig vallják be a **1886. számú bevallásban**, és az azokhoz kapcsolódó áfa fizetési kötelezettségüknek a bevallás benyújtásával egyidejűleg tesznek eleget (nem kell

¹²⁷ Áfa tv. 24. § (1)-(2) bekezdés

¹²⁸ Áfa tv. 36. § b), ba), bb) pont, 37. § (1) bekezdés, 140. § a) pont

bevallást tenniük arról az időszakról, amelyben közösségi kereskedelmet nem folytattak);

- amennyiben közösségi adószámmal rendelkeznek, úgy a Közösségen kívül letelepedett adóalanytól igénybevett azon szolgáltatásokat, amelyek után az adófizetési kötelezettség őket terheli, az adófizetési kötelezettség keletkezését követő hó huszadik napjáig vallják be a **1886. számú bevallásban**, és az azokhoz kapcsolódó áfa fizetési kötelezettségüknek a bevallás benyújtásával egyidejűleg tesznek eleget.¹²⁹

A közösségi adószámmal rendelkező nem adóalany jogi személyek kötelesek benyújtani az Áfa tv. 4/A. számú melléklete szerinti összesítő nyilatkozatot a melléklet 1. és 6. pontjában foglaltaknak megfelelően az összesítő nyilatkozattal érintett, közösségi kereskedelemmel kapcsolatos ügyleteikre vonatkozóan az adófizetési kötelezettség keletkezését követő hó 20. napjáig a **18A60. számú**, „Összesítő nyilatkozat az Európai Közösség területén belül történő termékértékesítésekről és szolgáltatásnyújtásokról, valamint az Európai Közösség területéről történő termékbeszerzésekről és szolgáltatás-igénybevételekről” megnevezésű **nyomtatványon**¹³⁰.

4. Adóvisszatérítés kérelemre

A nonprofit szervezetek sajátos tevékenysége szempontjából különös jelentőséggel bírnak az Áfa tv. 257/A. §-ban foglalt, a kérelemre történő adóvisszatérítésre vonatkozó szabályok.

Abban az esetben, ha az Áfa tv. 85. § (4) bekezdésének b), d) és f) pontja szerint igazoltan közszolgáltatónak minősülő nonprofit szervezet külföldi illetőségű adományozótól származó pénzügyi adomány, segély [**együtt: adomány**] kedvezményezettjévé válik, akkor az állami adóhatóság – a kedvezményezett írásos kérelmére – visszatéríti a termék beszerzéséhez, szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódóan rá áthárított és az ellenérték részeként megtérített, illetőleg az általa fizetendő adóként is megállapított előzetesen felszámított adót, feltéve, hogy

- a termék beszerzése, szolgáltatás igénybevétele a kedvezményezett alapszabályában (alapító okiratában) megjelölt olyan tevékenységnek ellátását szolgálja, amely az Ectv. alapján közhasznú tevékenység,
- az adományozó az adomány összegét – az adóügyi illetősége szerinti állam joga szerint – a vonatkozó adózási rendelkezésekkel összhangban számolta el,
- az adományozó az adomány felhasználását kifejezetten ahhoz a feltételhez köti, hogy a kedvezményezettet mentesíteni kell a termékek, szolgáltatások árába (díjába) belefoglalt adó viselése alól, és
- a kedvezményezettet az adólevonási jog egészben vagy részben nem illeti meg¹³¹.

Az adó-visszatérítési jog legfeljebb olyan hányadban illeti meg a kedvezményezettet, amilyen hányadban az alapszabályában (alapító okiratában) megjelölt közhasznúnak minősülő tevékenység, feladat ellátását szolgáló kiadásokból az adomány összege részesedik¹³². Az adó-visszatérítési kérelmek kötelező adattartalmára vonatkozó előírásokat és az adó-visszatérítés egyes eljárási szabályait a **15/2010. (XII. 28.) NGM rendelet**¹³³ tartalmazza.

¹²⁹ Art. 2. sz. melléklet I/B/3. pont 3.3. és 3.5. alpontok

¹³⁰ Áfa tv. 4/A. számú melléklet 1., 5. és 6. pont

¹³¹ Áfa tv. 257/A. § (1) bekezdés a)-c) pont

¹³² Áfa tv. 257/A. § (2) bekezdés

¹³³ A közhasznú tevékenységet folytató személyt, szervezetet, továbbá a külföldi illetőségű adományozót és a tőle származó pénzügyi adomány kedvezményezettjét terhelő igazolási kötelezettségekről, valamint az általános

V. Társadalombiztosítási kötelezettségek¹³⁴

A társadalombiztosítás olyan társadalmi szintű kockázatközösség, amelyben a részvétel a törvényben meghatározott szabályok szerint kötelező. A biztosítás az annak alapjául szolgáló jogviszonnyal egyidejűleg a törvény erejénél fogva jön létre. A jogszabály tételesen felsorolja¹³⁵ a biztosítási kötelezettség alá vont jogviszonyokat, amelyek jellemzően munkavégzéshez vagy tevékenység folytatásához kapcsolódnak.

A foglalkoztató a Tbj. általános szabályai szerint köteles a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyt megállapítani, és a biztosított személlyel összefüggő bejelentési-, nyilvántartási-, járulék-megállapítási és járulék levonási kötelezettséget teljesíteni.

Foglalkoztatónak minősül – egyebek mellett – bármely jogi és természetes személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, egyéb szervezet, költségvetés alapján gazdálkodó szerv, bármely személyi egyesülés, ha biztosítottat foglalkoztat.

1. Bejelentési kötelezettség

A foglalkoztató (munkáltató, kifizető) – adóazonosító számának, nevének, elnevezésének, székhelyének, telephelyének, továbbá jogelődje nevének és adószámának közlésével – az illetékes elsőfokú állami adó- és vámhatóságnak elektronikus úton bejelenti az általa foglalkoztatott biztosított családi és utónevét, adóazonosító jelét, születési idejét, biztosítási jogviszonyának kezdetét, kódját, megszűnését, a biztosítás szünetelésének időtartamát, a heti munkaidejét, a FEOR-számát, végzettségét, szakképzettségét, szakképesítését, továbbá az ezt igazoló okiratot kibocsátó intézmény nevét és az okirat számát. Ha a biztosított nem rendelkezik adóazonosító jellel, a születési családi és utónevét, születési helyét, anyja születési családi és utónevét és a biztosított állampolgárságát is kötelező bejelenteni.

A bejelentést¹³⁶

- a) a biztosítás kezdetére vonatkozóan legkésőbb a biztosítási jogviszony első napján, a foglalkoztatás megkezdése előtt, illetve ha a biztosítás elbírálására utólag kerül sor, legkésőbb a biztosítási kötelezettség megállapítását követő napon kell teljesíteni,
- b) a jogviszony megszűnését, a szünetelés kezdetét és befejezését, a biztosítás megszűnését követően folyósított ellátás kezdő és befejező időpontját közvetlenül követő 8 napon belül kell teljesíteni.

A foglalkoztató a bejelentést követő napon, illetve a biztosított személy kérésére 3 munkanapon belül igazolást köteles kiadni a biztosított részére, mely tartalmazza a bejelentésben közölt adatokat, és a bejelentés teljesítésének időpontját¹³⁷.

2. Nyilvántartási kötelezettség

forgalmi adó-visszatérítetési kérelmek kötelező adattartalmáról és az utólagos általános forgalmi adóvisszatérítés egyes eljárási szabályairól

¹³⁴ A társadalombiztosítási kötelezettségek teljesítésére vonatkozó szabályokról a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény [Tbj.], valamint a végrehajtására kiadott 195/1997. (XI. 5.) Korm. rendelet és az Art. rendelkezik

¹³⁵ Tbj. 5. §

¹³⁶ Bejelentésre a 'T1041-es nyomtatvány szolgál

¹³⁷ Tbj. 44. § (5) bekezdés

A foglalkoztató a tevékenységében személyesen közreműködő biztosított személyek adatait oly módon köteles nyilvántartásba venni, és erről a magánszemélynek igazolást adni, hogy abból a törvényben előírt adatok a munkavégzés (tevékenység) megkezdésétől megállapíthatók legyenek. A nyilvántartásba vétel elmulasztása miatt a foglalkoztatót az Art. szerint megállapítható mulasztási bírság – nyilvántartásba nem vett személyenként – terheli.

A foglalkoztató a biztosítottakról köteles a külön törvényben meghatározottak szerint olyan nyilvántartást vezetni, amely tartalmazza a biztosított nevét és személyi adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét, a foglalkoztató adatait, a biztosítási időre és a szolgálati időre vonatkozó adatokat, a biztosítottól levont járulékok alapját és összegét.

A foglalkoztató a jövedelemigazolásához csatoltan a tárgyévet követő év január 31. napjáig köteles a nyilvántartás adataival egyező igazolást kiadni a biztosított részére a tárgyévben fennállt biztosítási idő "től-ig" tartamáról, a tárgyévre, illetve a tárgyévtől eltérő időre levont járulékok összegéről, valamint az egyes járulékokból érvényesített családi járulékkedvezményről. A biztosítással járó jogviszony év közben történő megszűnése esetén az igazolást soron kívül kell kiadni.

A foglalkoztató írásban tájékoztatja a biztosítottat a tárgyhavi jövedelem kifizetésével egyidejűleg a biztosított jövedelméből levont egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékról, nyugdíjjárulékról, valamint az egyes járulékokból érvényesített családi járulékkedvezményről, illetőleg a részére túlvonás miatt visszafizetett (átutalt) járulékokról.

3. Járulékbevallás és befizetés határideje

A foglalkoztató a biztosítottnak a tárgyhónapban kifizetett (juttatott), járulékalapot képező jövedelem alapján a Tbj. általános szabályai szerint köteles az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot, a nyugdíjjárulékot megállapítani és a biztosítottat terhelő járulékot¹³⁸ levonni.

Járulékalapot képező jövedelemként – egyebek mellett – :¹³⁹

- a) az Szja tv. szerint az összevont adóalapba tartozó önálló és nem önálló tevékenységből származó bevételből az adóelőleg-alap számításnál figyelembe vett jövedelmet kell számításba venni.
- b) az a) pont szerinti jövedelem hiányában járulékalapként a munkaszerződésben meghatározott alapbér, illetőleg ha a munkát nem munkaviszonyban, hanem munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében végzik, a szerződésben meghatározott díjat kell számításba venni.

A megállapított tárgyhavi járulékot a tárgyhónapot követő hónap 12-éig kell az Art-ban meghatározottak szerint a '08-as számú bevallásban elektronikus úton kell bevallani, illetőleg megfizetni¹⁴⁰.

VI.

¹³⁸ A járulékmértékekre vonatkozó táblázat a honlapunkon érhető el

¹³⁹ Tbj. 4. § k) pont

¹⁴⁰ Az adózók költségvetéssel szembeni kötelezettségeinek és juttatási igényeinek lebonyolítására a nemzetközi pénzforgalomban alkalmazandó, a NAV adóztatási tevékenységével összefüggő számlaszámok (IBAN számlaszámok) jegyzeke honlapunkon érhető el

Szociális hozzájárulási adó

A kifizetőt a természetes személlyel fennálló egyes jogviszonyaira tekintettel, más személyt a törvény külön rendelkezése alapján – a társadalmi közös szükségletek fedezetéhez való hozzájárulás kötelezettségének megfelelően – szociális hozzájárulási adó fizetés terheli¹⁴¹. A szociális hozzájárulási adó fizetésére vonatkozó szabályok a **49. számú információs füzetben** olvashatók.

VII.

Egészségügyi hozzájárulás

Az egészségügyi szolgáltatások finanszírozásához szükséges források kiegészítése érdekében egészségügyi hozzájárulást kell fizetni. Az egészségügyi hozzájárulás százalékosan meghatározott adó jellegű kötelezettség, amelyet az erről szóló törvényben¹⁴² meghatározott jövedelmek után kell megfizetni. Az egészségügyi hozzájárulás fizetésére vonatkozó szabályok a **11. számú információs füzetben** olvashatók.

VIII.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény

A nonprofit szervezetek az Itv.¹⁴³ rendelkezései értelmében teljes **személyes illetékmentességben** részesülnek. Az illetékmentesség azonban csak abban az esetben illeti meg a szervezetet, ha a vagyonszerzést, illetőleg eljárási illeték esetén az eljárás megindítását megelőző adóévben folytatott vállalkozási tevékenységéből származó jövedelme után **társasági adófizetési kötelezettsége nem keletkezett**.

Az illetékmentesség feltételének meglétét a szervezet vagyonszerzése esetén – gépjármű, pótkocsi szerzése kivételével – az állami adóhatóság hivatalból ellenőrzi¹⁴⁴.

Gépjármű, pótkocsi szerzése estén illetékmentesség feltételének meglétéről a szervezet annak illetékkiszabás végett történő bejelentésekor írásban köteles nyilatkozni. A nyilatkozatnak tartalmaznia kell, hogy a szervezet – a vagyonszerzést megelőző adóévben folytatott vállalkozási tevékenységéből származó jövedelme után, vagy ilyen tevékenység hiányában – társasági adó fizetésére nem volt kötelezett.

Ha a vagyonszerzési illetékkötelezettség keletkezésére és illetékkiszabásra bejelentésére, illetve eljárási illeték esetén az eljárás megindítására a megelőző adóév utolsó napját követő 150. napot megelőzően kerül sor, a szervezetnek arról kell nyilatkoznia, hogy adófizetési kötelezettsége előreláthatóan nem keletkezik. Amennyiben a nyilatkozatában vállaltak nem teljesültek, úgy a vagyonszerzést megelőző adóév utolsó napját követő 180. napig van lehetősége arra, hogy ezt a körülményt adóbírság terhe nélkül az eljáró hatóság felé jelezze, és az illetéket pótlólag megfizesse¹⁴⁵. Ha a feltételes személyes mentességre jogosult szervezet közigazgatási hatósági vagy bírósági eljárás kezdeményezésekor, illetve gépjármű, pótkocsi

¹⁴¹ Az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény IX. Fejezete alapján

¹⁴² Az egészségügyi hozzájárulásról szóló 1998. évi LXVI. törvény

¹⁴³ Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény

¹⁴⁴ Itv. 5. § (3) bekezdés

¹⁴⁵ Itv. 5. § (4) bekezdés

szerezése esetén az illetékmentesség igénybe vételére jogosult lett volna, a megfizetett illetéket az adózó kérelmére – az adó-visszatérítés szabályai szerint – az állami adóhatóság visszatéríti¹⁴⁶.

Amennyiben a nonprofit szervezet társasági adó fizetésére kötelezett, az illeték tárgyához kapcsolódóan kedvezményben részesülhet, melyre vonatkozóan az alábbi információs füzetekből tájékozódhat:

- A visszterhes vagyónátruházási illeték¹⁴⁷
- Az ajándékozási illeték¹⁴⁸
- Az öröklési illeték¹⁴⁹
- A gépjármű és pótkocsi megszerzésére vonatkozó illetékszabályok¹⁵⁰
- Az adó- és vámhatósági eljárásokra vonatkozó illetékszabályok¹⁵¹

IX.

A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény

A gazdaság dinamikus fejlődését segítő szakképzési és felnőttképzési rendszer fejlesztési forrásainak biztosítása céljából az Szt.¹⁵²-ben kötelezettként nevesített gazdálkodóknak szakképzési hozzájárulást kell fizetni.

2016. január 1-jétől a szakképzésről szóló törvény¹⁵³ 43. § (2) bekezdés *a) -c)* pontjában meghatározott, együttműködési megállapodás, tanulószerveződés alapján gyakorlati képzést folytató egyéb szervezet (a továbbiakban: Sztv. szerinti egyéb szervezet), a kötelezettség alanyává válik, ha az állami adóhatóságnak az erre a célra rendszeresített nyomtatványon bejelenti, hogy a szakképzési hozzájárulást együttműködési megállapodás vagy a tanulószerveződéses tanulók gyakorlati képzésével teljesíti. Az adóalanyiség ebben az esetben a választás bejelentését követő hónap első napjától jön létre.

Az Sztv. szerinti egyéb szervezet nem köteles szakképzési hozzájárulásra a szociális hozzájárulási adóalapja után, azaz a bruttó kötelezettsége nulla.

Az Sztv. szerinti egyéb szervezet a tanulószerveződéses tanulók gyakorlati képzésével összefüggésben az alapszabvány (480 000 forint/fő/év) alapján a gyakorlati képzési normatívák szerint számított összeggel (alapszabvány tétel csökkentheti a bruttó kötelezettségét).

A gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál figyelembe vehető gyakorlati képzési normatívák mértékéről és a csökkentő tétel számításáról

¹⁴⁶ Itv. 80. § (3) bekezdés

¹⁴⁷ 19. számú információs füzet

¹⁴⁸ 38. számú információs füzet

¹⁴⁹ 20. számú információs füzet

¹⁵⁰ 36. számú információs füzet

¹⁵¹ 34. számú információs füzet

¹⁵² A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény

¹⁵³ A 2011. évi CLXXXVII. törvény [Sztv.]

szóló 280/2011. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: rendelet) szerint az alábbiak alkalmazásával kell a gazdálkodónak a csökkentő tételt megállapítania.

Az alapcsökkentő tétel éves összege – ha a tanulószerveződés hatálya a tárgyév teljes időtartamára fennáll – tanulónként az alapszabvány összegének és a tanulószerveződésben megnevezett szakképzéshez tartozó,

a) a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény alapján indított szakképzés esetében a rendelet 1. mellékletében meghatározott szakképzésenkénti súlyszorzó szorzata,

b) az Sztv. alapján indított

ba) nappali rendszerű iskolai oktatás és a nappali oktatás munkarendje szerint folyó felnőttoktatás esetében a rendelet 2. vagy 3. mellékletében meghatározott szakképzésenkénti súlyszorzó szorzata,

bb) esti oktatás munkarendje szerint folyó felnőttoktatás esetében a rendelet 2. vagy 3. mellékletében meghatározott szakképzésenkénti súlyszorzó szorzatának 60%-a,

bc) levelező oktatás munkarendje szerint folyó felnőttoktatás esetében a rendelet 2. vagy 3. mellékletében meghatározott szakképzésenkénti súlyszorzó szorzatának 20%-a.

A szakképzési hozzájárulási előleg fizetésénél az alapcsökkentő tétel havi összegét a tárgyév 1-11. hónapjára vonatkozóan tanulónként az előzőek szerint számított alapcsökkentő tétel éves összegének egy tizenketted része képezi.

Ha a tanulószerveződés megkötésére hónap közben kerül sor, az alapcsökkentő tétel havi összege azon hónap vonatkozásában számolható el a tanuló után először, amelyben a hozzájárulásra kötelezett legalább egy nap gyakorlati képzést teljesített.

Ha a tanulószerveződés hónap közben szűnik meg, az adott hónapra vonatkozóan az alapcsökkentő tétel havi összegét az adott hónapból a tanulószerveződés megszűnésének napjáig eltelt napok és az adott hónap naptári napjai számának arányában kell meghatározni.

Az Sztv. szerinti egyéb szervezetek által érvényesíthető kiegészítő csökkentő tételként a beruházási kiegészítő csökkentő tétel.

Beruházási kiegészítő csökkentő tétel

Ezzel a tétellel az a hozzájárulásra kötelezett számolható, amely kizárólag a gyakorlati képzés folytatásához szükséges beruházást hajt végre. A kiegészítő kötelezettség csökkentő tétel a beruházás aktiválásának évében számolható el.

A beruházási kiegészítő tétel mértéke: évente a tanulószerveződéses tanulók éves létszáma átlagának és az alapszabvány összege

- 1-10 főt foglalkoztató kötelezett esetén 38%-ának,
- 11-50 főt foglalkoztató kötelezett esetén 18%-ának,
- 50 főnél többet foglalkoztató kötelezett esetén 9%-ának

a szorzata.

A beruházási kiegészítő csökkentő tétel számításánál a tanulók éves létszámának az átlagát a tanulók havi létszámának számtani átlaga alapján kell meghatározni.

Az ezen a címen elszámolt csökkentő tétel összege nem haladhatja meg a beruházás - a beruházáshoz nyújtott állami támogatás esetén a támogatás összegével csökkentett -

összköltségének a mértékét, és évente legfeljebb 15 millió forint összegben vehető figyelembe.

Az érintett egyéb szervek esetében kizárólag az alap- és beruházási kiegészítő csökkentő tételek vehetők figyelembe a visszaigénylésnél.

Figyelem! Az előzőektől eltérően azok az Sztv. szerinti egyéb szervezetek, amelyek a tanulószerveződés alapján az agrárpolitikáért, az erdőgazdálkodásért, az élelmiszeriparért, a halgazdálkodásért, a honvédelemért felelős miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítésekre történő felkészítés keretében végzett gyakorlati képzés szervezésével teljesítik a hozzájárulási kötelezettségüket a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alapszabályok 100%-ával csökkenthetik bruttó kötelezettségük mértékét, illetve az alapszabályok igényelhető vissza.

X.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény

A munkáltatók rehabilitációs hozzájárulás fizetési kötelezettségére vonatkozó szabályokat az Mmtv.¹⁵⁴ 7. pontjának 22-24. §-ai tartalmazzák.

A munkaadó a megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációjának elősegítése érdekében rehabilitációs hozzájárulás fizetésére köteles, ha az általa foglalkoztatottak létszáma a 25 főt meghaladja, és az általa foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személyek száma nem éri el a létszám 5 százalékát [kötelező foglalkoztatási szint]¹⁵⁵.

Megváltozott munkaképességű személynek kell tekinteni azt a személyt,

- akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű,
- aki legalább 40 százalékos egészségkárosodással rendelkezik, az erről szóló szakvélemény, szakhatósági állásfoglalás, hatósági bizonyítvány, minősítés időbeli hatálya alatt,
- akinek a munkaképesség-csökkenése 50-100 százalékos mértékű, az erről szóló szakvélemény időbeli hatálya alatt, vagy
- aki fogyatékosági támogatásban vagy vakok személyi járadékában részesül és a munkaszerződése szerinti napi munkaideje a 4 órát eléri¹⁵⁶.

Létszámon a Központi Statisztikai Hivatal munkaügyi-statisztikai adatszolgáltatáshoz kiadott útmutatójában foglaltak szerinti tárgyévi átlagos statisztikai állományi létszámot kell érteni. A statisztikai állományi létszámot egy tizedes jegyre kerekítve a kerekítés általános szabályai szerint kell meghatározni¹⁵⁷.

¹⁵⁴ A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény

¹⁵⁵ Mmtv. 23. § (1) bekezdés

¹⁵⁶ Mmtv. 22. §

¹⁵⁷ Mmtv. 23. § (4) bekezdés

- A munkaadó létszámának megállapításakor figyelmen kívül kell hagyni egyebek mellett
- a közfoglalkoztatási jogviszonyban,¹⁵⁸ valamint a közfoglalkoztatás támogatásáról szóló kormányrendelet¹⁵⁹ szerint támogatott munkaviszonyban foglalkoztatott személyeket,
 - az egyszerűsített foglalkoztatás szabályai szerint jogszerűen alkalmazott munkavállalót,
 - az önkéntes tartalékos katonai szolgálati viszonytal rendelkező munkavállalót,
 - a Munka Törvénykönyvéről szóló törvény alapján más munkáltatónál történő átmeneti munkavégzés során foglalkoztatott munkavállalót,
 - a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó hivatásos és szerződéses katonát,
 - a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban álló személyt annál a munkaadónál, aki őt nevelőszülőként foglalkoztatja.¹⁶⁰

Munkaerő-kölcsönzés esetén a statisztikai állományi létszám megállapítására vonatkozó rendelkezést azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a kölcsönzött munkavállalót a kikölcsönzés tartama alatt a kölcsönvevőnél, – a kölcsönbeadónak a kölcsönvevő felé tett erre irányuló nyilatkozata esetén a kölcsönbeadónál – kell a rehabilitációs hozzájárulás alapjául szolgáló statisztikai létszám számítása során figyelembe venni.

A rehabilitációs hozzájárulás mértéke a tárgyév első napján a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított alapbér kötelező legkisebb összegének¹⁶¹ kilencszerese /**fő/év**¹⁶².

A rehabilitációs hozzájárulás éves összege a kötelező foglalkoztatási szintből hiányzó létszám, valamint a rehabilitációs hozzájárulás szorzata¹⁶³.

1. Nyilvántartási kötelezettség

A megváltozott munkaképességű munkavállalót foglalkoztató munkaadó a rehabilitációs hozzájárulás megállapítása céljából nyilvántartást vezet, amely tartalmazza a megváltozott munkaképességű munkavállaló természetes személyazonosító adatait, a társadalombiztosítási azonosító jelét, a munkaképesség változásának, egészségi állapotának, egészségkárosodásának mértékét, a fogyatékoság tényét, továbbá az ezek igazolására szolgáló okirat másolatát. A nyilvántartást a munkáltató a foglalkoztatás megszűnését követő öt évig köteles megőrizni¹⁶⁴.

2. Bevallási és befizetési kötelezettség

A rehabilitációs hozzájárulásra év közben **negyedévenként előleget** kell fizetni. Az előleg mértéke a mindenkor tárgyegyedévre vonatkozó tényadatok alapján kiszámított éves rehabilitációs hozzájárulás fizetési kötelezettség 25%-a. Az előleg összegét a munkaadó maga

¹⁵⁸ 2011. évi CVI. törvény

¹⁵⁹ 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet

¹⁶⁰ A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, a sportról szóló 2004. évi I. törvény, valamint a kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2014. évi CI. törvény 88. §-ával megállapított f) pontot a 2014. évi adókötelezettség megállapítása során is alkalmazni kell.

¹⁶¹ 138 000 Ft.

¹⁶² Mmtv. 23. § (5) bekezdés

¹⁶³ Mmtv. 23. § (3) bekezdés

¹⁶⁴ Mmtv. 23. § (7) bekezdés

állapítja meg, és a fizetési kötelezettség teljesítésével egyidejűleg vallja be. A negyedik negyedévre előleget fizetni nem kell. A tevékenységét megkezdő kötelezett az első teljes negyedév után köteles először bevallást és előlegfizetést teljesíteni¹⁶⁵.

Az adózó a rehabilitációs célú hozzájárulásra a jogszabályban előírt módon számított előleget az I-III. negyedévben a negyedévet követő hó 20. napjáig fizeti meg.

A befizetett előlegek és az éves hozzájárulás különbözetét az adóévet követő év február 25. napjáig kell megfizetni¹⁶⁶.

A bevallási kötelezettséget a **'01-es bevallás** keretében kell teljesíteni.

XI.

A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény

Termékdíj kötelezettséget a Ktdt.¹⁶⁷ tárgyi hatálya alá tartozó termékek első belföldi forgalomba hozatala készletre vétele vagy saját célú felhasználása keletkeztet.

Termékdíj-köteles termék

- az akkumulátor;
- csomagolószer;
- az egyéb hőolajtermék;
- az elektromos, elektronikai berendezés;
- a gumiabroncs;
- a reklámhordozó papír;
- az egyéb műanyag termék;
- az egyéb vegyipari termék;
- az irodai papír.

Belföldi forgalomba hozatal e törvény alkalmazásában a termékdíj-köteles termék tulajdonjogának belföldi visszerthes vagy ingyenes átruházása, ideértve azt az esetet is, amikor a termékdíj-köteles termék más termék alkotórészeként vagy tartozékaként vagy a csomagolószer csomagolás részeként kerül átruházásra.

Például egy alapítvány az alapító okiratban meghatározott céljának megfelelő tevékenység keretében azzal összefüggő terméket vásárol külföldről, melyet belföldön ingyenesen szétoszt. A termékek külföldről az állagmegóvás érdekében csomagoltan érkeznek közvetlenül az alapítványhoz. Az alapítványnak termékdíj kötelezettsége keletkezik a termékek csomagolásának részét képező csomagolószer után, tekintettel arra, hogy a belföldi forgalomba hozatal a termék és annak járulékos részét képező csomagolás/csomagolószer tulajdonjogának ingyenes átruházásával megvalósul.

Saját célú felhasználásnak minősül a termékdíj-köteles termék, ideértve más termék alkotórészeként vagy tartozékaként vagy a csomagolószer csomagolás részeként:

- kötelezett saját maga vagy alkalmazottja magánszükségletének kielégítésére való felhasználása,

¹⁶⁵ Mmtv. 24. §

¹⁶⁶ Art. 3. számú melléklet 6. pont

¹⁶⁷ A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény

- a számvitelről szóló törvényben meghatározott alapkutatás, alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés, beruházás, felújítás, karbantartás keretében történő felhasználása,
- minden más a fentiekben nem említett használata, ideértve a szolgáltatásnyújtás keretében történő használatot, felhasználást, használatba adást is, ami nem a számvitelről szóló törvényben meghatározott saját termelésű készlet létrehozását eredményezi.

Például egy alapítvány az alapító okiratban meghatározott tevékenység végzésének céljából külföldről több személygépjárművet vásárol közvetlenül. A gépjárművek alapítványi célra történő használata esetén a gépjárművek alkotórészeként, tartozékaként behozott termékdíj-köteles termékek után (akkumulátor, gumibroncs, kenőolaj, elektromos, elektronikai berendezések) saját célú felhasználás címén termékdíj kötelezettség keletkezik.

A termékdíjat a forgalomba hozott vagy saját célra felhasznált termékdíj-köteles termék tömege után kell megfizetni a Ktdt. 2., 3. vagy a későbbiekben részletezett átalányfizetés választása esetén a 4. számú mellékletében meghatározott díjtételek szerint.

A kötelezett a termékdíj-köteles termékkel végzett tevékenységét annak megkezdését követő 15 napon belül köteles bejelenteni az erre a célra kialakított **18TKORNY** nyomtatvány-csomag használatával. A tárgynegyedévben keletkezett termékdíj kötelezettséget – fő szabály szerint - a **tárgynegyedévet követő hó 20-ig kell elektronikus úton bevallani** és a termékdíjat addig kell **megfizetni**.

A kötelezett a termékdíj köteles termékek 2. § 6. pontjában meghatározott mennyiségi határokon belüli kibocsátása esetén élhet az átalányfizetés lehetőségével, melyre vonatkozó szándékát a fent említett nyomtatványon jelentheti be a NAV felé a tárgyév január 31-ig, mely határidő jogvesztő. A gépjárművek vonatkozásában lehetőség nyílik az alkotórészek, tartozékok utáni átalánydíj-fizetésre, melynek bejelentése a fent megjelölt módon történhet. A díjtételeket a törvény 4. melléklete tartalmazza¹⁶⁸.

Reklámhordozó papírok termékdíj-kötelezettsége vonatkozásában speciális szabályozás irányadó a közhasznú jogállású szervezetekre. Amennyiben közhasznú szervezet alapfeladata körében bocsát ki kiadvány, azt nem terheli termékdíj-kötelezettség, az általános szabályoktól eltérően. A közhasznú szervezetnek vagy az ő megbízása alapján eljáró szerződéses partnerének, a mentesülés feltételeként a nyomdai szolgáltatást teljesítő felé nyilatkozatot kell tenni a jogállásáról és a megrendelt termék közhasznú célra történő felhasználásáról¹⁶⁹.

A környezetvédelmi termékdíj kötelezettségre vonatkozó általános és bővebb szabályokat a **48. számú információs füzet** tartalmazza.

XII.

A behozatali vámeljáráshoz kapcsolódó tudnivalók

Az Európai Unió szabályai biztosítják az áruk szabad mozgását a tagállamok között. Ez azt jelenti, hogy Magyarországról egy másik tagállamba történő árukivitelhez, illetve onnan Magyarországra történő árubehozatalhoz nem kapcsolódik vám eljárás.

¹⁶⁸ Ktdt 2. § 30. pont c) alpont

¹⁶⁹ Ktdt 3. § (9) bekezdés fb) pontja

1. Általános szabályok

1.1. Szabad forgalomba bocsátás

A harmadik országból – pl. Svájc, Amerikai Egyesült Államok, Kína stb. – az Európai Unió vámterületére beszállított nem uniós áruk kapcsán az Uniós Vámkódex¹⁷⁰, valamint a VA¹⁷¹ és FJA¹⁷² tartalmaz előírásokat.

Az Európai Unió vámterületére beszállított árukat a belépés helye szerint illetékes vámhatóságnál a hivatkozott jogszabályok rendelkezései alapján vám elé kell állítani. A vám elé állított, nem uniós áru vámjogi sorsát rendezni kell az ilyen áruk számára engedélyezhető módon.

Az áruk vámjogi sorsa – többek között – az Uniós Vámkódex 201. cikkében meghatározott szabad forgalomba bocsátás vámeljárással vonással kerülhet rendezésre.

A szabad forgalomba bocsátás vámeljárással, a jogszabályban foglalt rendelkezések alapján az Európai Unió területére behozott nem uniós árukkal összefüggésben – az Uniós Vámkódex 5. cikkének 18. pontjában meghatározott – vámtartozás keletkezik. Vámtartozás keletkezésekor a jog szerint fizetendő vám a Közös Vámtarifán alapul. **A Közös Vámtarifá elektronikus formában (TARIC) elérhető a <http://kkk.nav.gov.hu/eles/1/taricweb/> oldalon, ahol egy adott termék áruosztályozásának elvégzése után az áruhoz rendelt TARIC kód ismeretében az áru behozatalára/kivitelére vonatkozó előírások, követelmények (vámtétel, esetleg szükséges engedélyek stb.) megtalálhatóak.**

Az áruk szabad forgalomba bocsátása során az Áfa tv. 2. § c) pontja alapján általános forgalmi adó fizetési kötelezettség is keletkezik a termék importja után.

A vámtartozás megfizetésének határidejére és módjára vonatkozóan az Uniós Vámkódex 108-109. cikke, valamint a Vtv.¹⁷³ 67-68. §-a tartalmaz rendelkezéseket.

1.2. EORI-szám

A vámeljárással alá vonásra szánt árukról az adott vámeljárással vonatkozó vám-árunyilatkozatot kell benyújtani az Uniós Vámkódex 158. cikkében foglaltak szerint.

A vámeljárással alá vonás érdekében benyújtott vám-árunyilatkozatokon kötelező az EORI-szám feltüntetése, amely egy olyan nyilvántartási és azonosítási szám, amelyet a gazdálkodók és más személyek a vámhatóságokkal történő kapcsolattartás során használhatnak az Európai Unió egész területén.

¹⁷⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 952/2013/EU rendelete az Uniós Vámkódex létrehozásáról

¹⁷¹ A Bizottság (EU) 2015/2447 végrehajtási rendelete az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról

¹⁷² A Bizottság (EU) 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelete a 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Uniós Vámkódex egyes rendelkezéseire vonatkozó részletes szabályok tekintetében történő kiegészítéséről

¹⁷³ Az uniós vámjog végrehajtásáról szóló 2016. évi XIII. törvény

Az EORI-számmal még nem rendelkező ügyfelek a NAV adó-és vámigazgatóságainál igényelhetik az azonosítót.

1.3. Képviselet

A vámjogszabályok komplexitására tekintettel az Uniós Vámkódex 18. cikke minden személynek (természetes, jogi és jogi személyiséggel nem rendelkező személy) lehetőséget ad arra, hogy képviselőt jelöljön ki a vámhatóságok előtti ügyeiben a vámjogszabályok által megállapított cselekmények és alakiságok elvégzésére.

2. Speciális rendelkezések

Az Európai Unió tagországain kívüli országokból történő termékbehozatal esetében a mentességek esetleges igénybevételéhez több, a vonatkozó jogszabályokban megfogalmazott kötelezettségnek kell eleget tenni.

Jelen összeállítás természetesen nem törekedhet a vonatkozó szabályozások teljes körű bemutatására, hiszen minden szándékolt behozatal más és más, mind a szervezet, mind a termékek, mind pedig a termékek behozatalának célját illetően, csupán a leginkább érdeklődésre számot tartható esetekben szolgálhat iránymutatásul.

Előljáróban elengedhetetlen felhívni a figyelmet arra, hogy a termékeknek az Európai Unió tagországain kívülről történő behozatala során fizetendő vám- és nem közösségi adók és díjak kapcsán sem a szervezet jellege (pl. alapítvány), sem a szervezet tevékenységének jellege (karitatív, nonprofit stb.), sem a behozni kívánt termékek ellenérték-nélkülisége (vásárolt, vagy ajándékba kapott), sem pedig a felhasználás célja (ingyenes szétosztás, ajándékozás) nem nyújt önmagában elegendő jogalapot a behozatali vám- és adómentességek igénybe vételéhez. Továbbá egyes esetekben az áruk szabad forgalomba bocsátását követően is bármikor beállhat a vám- és nemzeti adó és díj-fizetési kötelezettség, ha a mentesség igénybevételével behozott termékek kapcsán bármilyen – a vonatkozó jogszabályokban meghatározottakat illetően – jogsértés merül fel.

A vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról szóló 1186/2009/EK tanácsi rendelet [**Vmts rendelet**] – amely teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban – meghatározza azokat a kivételeket, amelyek alapján bizonyos meghatározott körülmények esetén, amikor az árubehozatal különleges feltételei nem követelik meg a szokásos gazdaságvédelmi érdekeket, az áruk a rendes körülmények között kivethető behozatali vámok alól mentességet élvezzenek. A mentesség igénybevételének eseteit, illetve pontos feltételeit a Vmts rendelet – jogcímenkénti bontásban, eltérő felhasználási feltételekkel és az elidegenítési tilalomra vonatkozó különböző rendelkezésekkel – valamint a kapcsolódó végrehajtási rendeletek, és nemzeti jogszabályok részletesen szabályozzák. A Vmts rendelet különböző jogcímeihez kapcsolódóan az esetlegesen felmerülő általános forgalmi adó mentességet az Áfa tv. vonatkozó 93-94. §-ai és 97. §-a biztosítják.

Fontos tudni, hogy a vámmentesség – és minden más mentesség – kérdéskörét illetően az Európai Bizottság álláspontja szigorú: a mentességek leírására használt kifejezéseket szigorúan kell értelmezni, mivel ezek kivételt jelentenek a főszabályhoz képest.

A Vmts rendelet több jogcíme továbbá a tagállamok illetékes hatóságainak jóváhagyásához köti a vámmentesség alkalmazását és így a vámmentesen behozott áruk fogadását, melynek végrehajtását a vámmentes vámeljáráás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 12/2016. (IV. 29.) NGM rendelet [NGM rendelet] segíti. Ennek alapján a vámmentesen behozni kívánt áruk fogadásához szükséges vámmentes vámkezelésre jogosító engedélyt kérelemre a NAV Kiemelt Adó- és Vámigazgatósága adja ki a feladatkör szerint érintett miniszter véleményének kikérését követően. A vámmentes vámeljáráásra jogosító engedélyről rendelkező határozat tételesen tartalmazza azokat a releváns jogszabályi helyeket, amelyek az adott ügylet jogszerű végrehajtását hivatottak szabályozni.

A Vmts rendelet XVII. Fejezete két alfejezetben tartalmazza **például** azokat a különleges eseteket, amikor is a jótékonyági vagy emberbaráti szervezeteknek, vakoknak és más fogyatékos személyeknek szánt – behozott, illetve az Unió vámterületén kívül letelepedett személy vagy szervezet által ingyenesen küldött – alapvető szükségleti cikkek (pl.: élelmiszer, gyógyszer, ágynemű, ruhanemű), egyéb árucikkek, berendezések és irodai anyagok behozatali **vámoktól mentesen hozhatók be.**

A két alfejezethez kapcsolódó, elidegenítési tilalomra vonatkozó cikkek fő szabályként rögzítik, hogy a mentességet élvező szervezet nem adhatja kölcsön, nem adhatja bérbe, és nem ruházhatja át, sem visszterhesen, sem ingyenesen az árucikkeket és berendezéseket az illetékes hatóság előzetes értesítése nélkül, ha az árucikkek, berendezések felhasználása nem a meghatározott kör részére és nem a meghatározott célokra történik. A jogszerűen történő átruházás esetén is nagyon fontos azonban, hogy az átruházás az illetékes hatóságok számára ellenőrizhetően dokumentálva történjen.

A Vmts rendelet vonatkozó jogcímein túl további követelményeket határozhatnak meg egyéb jogszabályok is a vám- és nemzeti adómentesen behozott áruk nyomon követhetősége érdekében.

Így **például** bizonyos esetekben az intézmény, vagy szervezet vezetőjének, vagy meghatalmazott képviselőjének nyilatkozattételi kötelezettsége van annak tekintetében, hogy tudatában van a jogszabályok által előírt kötelezettségeknek és vállalnia kell, hogy eleget tesz azoknak. Ilyen kötelezettségek lehetnek az alábbiak a mentességet igénybe venni szándékozó intézmény vagy szervezet számára:

- a) köteles az árucikkeket közvetlenül azok rendeltetési helyére szállítani,
- b) köteles az árucikkeket a leltárában feltüntetni,
- c) az árucikkeket kizárólag a vámmentességi rendeletben meghatározott célokra használhatja fel,
- d) köteles minden olyan hatósági ellenőrzést elősegíteni, amelyet az illetékes hatóságok szükségesnek tartanak annak biztosítására, hogy a vámmentesség engedélyezésére vonatkozó feltételeknek folyamatosan eleget tesznek¹⁷⁴.

Általánosságban fontos tudni továbbá, hogy amennyiben a termékbehozatal a vonatkozó jogszabályok alapján mentesség igénybevételével történhetett, úgy ha a lenti esetek bármelyike fennáll, a mentesség egy későbbi időpontban is megszűnhet, és vám- és nemzeti adó- és díjfizetési kötelezettség keletkezhet a behozott áruk vonatkozásában.

- a) A kedvezményezett szervezet többé nem teljesíti a jogosultságot adó feltételeket (pl. a szervezet jellege megváltozik);

¹⁷⁴ A vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról szóló 1186/2009/EK tanácsi rendelet 66-73. cikkének végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló 1224/2011/EU bizottsági rendelet

- b) a vámmentesen behozott terméket nem olyan módon; és nem arra a célra használta fel, illetve használja továbbra is, amelyre azt behozta (pl. vakügyi eszközökkel nem a saját gondozottjait látja el);
- c) a vámmentesen behozott terméket az illetékes hatóságok értesítése nélkül olyan szervezet részére idegenítette el, amely nem jogosult a mentességre (pl. vakügyi eszközök behozatalával érintett szervezet a behozott cikkeket elidegeníti pl. egy könyvtár részére).

Természetesen nincs jogszabályi előírás, amely kizárná bármely szervezet, illetve alapítvány közreműködését egy elidegenítési tilalommal érintett termékek behozatalával kapcsolatos, adott ügyletben – pl. finanszírozhatja a kérdéses termékek vásárlását, a behozatal lebonyolításával kapcsolatos tevékenységeket, közreműködhet az áruk közvetítésében –, de az áruk vámmentes fogadására kizárólag a jogszabályban meghatározott intézmények jogosultak és a mentességgel érintett termékek szigorúan csak a jogszabályban meghatározott módon és célokra használhatóak fel.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

Rövidítés	Jogszabály megnevezése
Ptk.	A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
Ectv.	Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény
Bnyt.	A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény
479-es rendelet	A számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 479/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet
350-es rendelet	A civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről szóló 350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet
Art.	Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény
Szt.	A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény
Kötv.	A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény
Tao. tv.	A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény
Szja tv.	A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény
Szftv.	A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény
Áfa tv.	Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény
Héa-irányelv	A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK tanácsi irányelv
15/2010. NGM rendelet	A közhasznú tevékenységet folytató személyt, szervezetet, továbbá a külföldi illetőségű adományozót és a tőle származó pénzügyi adomány kedvezményezettjét terhelő igazolási kötelezettségekről, valamint az általános forgalmi adó-visszatérítési kérelmek kötelező adattartalmáról és az utólagos általános forgalmi adóvisszatérítés egyes eljárási szabályairól szóló 15/2010. (XII. 28.) NGM rendelet
Tbj.	A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról,

	valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény
szocho	Egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény - IX. fejezet
Eho tv.	Az egészségügyi hozzájárulásról szóló 1998. évi LXVI. törvény
Itv.	Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény
Szht.	A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény
Szvt.	A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény
rendelet	A gyakorlati képzési normatívák mértékéről és a csökkentő tétel számításáról szóló 280/2011. (XII. 20.) Korm. rendelet
Mmtv.	A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény
Ktdt.	A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény
Ktdt. Vhr.	A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. tv. végrehajtásáról szóló 343/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet
Uniós Vámkódex	Az Európai Parlament és a Tanács 952/2013/EU rendelete az Uniós Vámkódex létrehozásáról
VA	A Bizottság (EU) 2015/2447 végrehajtási rendelete az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról
FJA	A Bizottság (EU) 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelete a 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Uniós Vámkódex egyes rendelkezéseire vonatkozó részletes szabályok tekintetében történő kiegészítéséről
Vmts rendelet	A vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról szóló 1186/2009/EK tanácsi rendelet
NGM rendelet	A vámmentes vámeljárási végrehajtásának részletes szabályairól szóló 12/2016. (IV. 29.) NGM rendelet